

16 ВЕРАСНЯ 2009 г. СЕРАДА № 174 (26532)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 39 ЖНІўНЯ 1917 г.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Ва Урадзе

КАНТРОЛЬНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ: ЗМЭНЫ, ЯКІХ ЧАКАЛІ

Адзін з найбольш важных документаў у эканамічнай палітыцы краіны быў разгледжаны ўчора на сумесным пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў Беларусі, калегіі Адміністрацыі Прэзідэнта і калегіі Камітэта дзяржаўнага кантролю — праект указа «Аб удасканаленні кантрольнай і нагляднай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь».

Віцэ-прэм'ер Андрэй КАБЯКОЎ нагадаў, што дзейны сёння парадак ажыццяўлення кантрольнай і нагляднай дзейнасці ствараўся амаль дзесяць гадоў, прычым ва ўмовах, калі трэба было наводзіць элементарны парадак. Аднак цяпер сітуацыя сур'ёзна змянілася, у рэспубліцы ўсталяваліся цывілізаваныя правілы вядзення бізнесу, якія дазваляюць весці яго празрыста і сацыяльна адказна.

Перш чым пазнаёміць з праектам, віцэ-прэм'ер распавёў пра той эффект, які быў атрыманым пасля часовага мараторыя на правядзенне праверак, што дзейнічаў на распараджэнні Прэзідэнта. Паводле агучных звестак, за 7 месяцаў гэтага года падатковымі органамі праведзена практычна ў 1,8 раза менш праверак, чым за адпаведны перыяд мінулага года, органамі Камітэта дзяржкантролю за 8 месяцаў — у паўтара раза менш, але іх выніковае павялічылася адпаведна на 13,2 і на 15 працэнтаў.

Каментауючы ж непасрэдна праект указа, віцэ-прэм'ер адзначыў, што дакументам вызначае шэраг прынцыпова новых падыходаў у арганізацыі і ажыццяўленні кантрольнай дзейнасці, што ў сукупнасці накіравана на зніжэнне кантрольнага цяжару. Гэты дакументам носіць комплексны характар, упершыню вызначаючы закрыты пералік усіх кантрольных і наглядных органаў, а таксама сфер іх кантролю.

У мэтах стымулявання развіцця бізнесу ў краіне ўводзіцца забарона на правядзенне праверак зноў зарэгістраваных суб'ектаў гаспадарання на працягу двух гадоў з дня іх дзяржаўнай рэгістрацыі. Гэта значыць, уводзіцца двухгадовы мараторый. Праўда, гэта зусім не значыць, што ў гэты перыяд кантролю наогул не будзе. «Па вычарпальных падставах, — патлумачыў Андрэй Кабякоў, — пералік якіх прыведзены ў праекце, можа быць прызначана пазапланавая праверка».

ЛЁГКАЯ «КАПІТАЛКА» ВОЛАТА

На 100-м кіламетры аўтамагістралі Мінск—Брэст, на мяжы двух абласцей, фарбуюць сімвалічную фігуру зубра.

Фота Анатоля КІШЧУКА.

У Беларусі з 1 студзеня 2010 года мяняецца механізм прадастаўлення адраснай сацыяльнай дапамогі

Адпаведны Указ № 458 «Аб дзяржаўнай адраснай сацыяльнай дапамозе» Аляксандр Лукашэнка падпісаў 14 верасня.

Дакумент накіраваны на удасканаленне механізма прадастаўлення дзяржаўнай падтрымкі насельніцтву, устаноўленага ўказам ад 14 снежня 2007 г. № 638.

Спрошчана працэдура прадастаўлення дапамогі: у адзіную сістэму дзяржаўнай адраснай сацыяльнай дапамогі аб'яднаны два віды дзяржаўнай падтрымкі грамадзян, устаноўлены ўказам № 638, — штомесечная сацыяльная дапамога і безнаўзяныя жыллёвыя субсідыі, устаноўлены адзіны крытэрыі патрэбнасці грамадзян для прадастаўлення дзяржаўнай падтрымкі.

Іншымі словамі, грамадзянам, у якіх сярэднедушава даход ніжэйшы за устаноўлены ўрадам бюджэт пражытоковага мінімуму ў сярэднім для ўсёй насельніцтва (крытэрыі патрэбнасці), замест названых двух відаў дзяржаўнай падтрымкі будзе прадастаўляцца адзін яе від — штомесечная сацыяльная дапамога, якая можа накіроўвацца ў тым ліку на аплату жыллёва-камунальных паслуг. Пры гэтым грамадзяне будуць звяртацца ў адну інстанцыю і прадастаўляць адзін пакет дакументаў для назначэння таго дапамогі.

Акрамя таго, павышаны крытэрыі патрэбнасці для назначэння грамадзянам, якія апынуліся ў цяжкай жыццёвай сітуацыі, аднаразовай сацыяльнай дапамогі са 120 працэнтаў да 150 працэнтаў бюджэту пражытоковага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва.

Павялічаны таксама перыяд назначэння дапамогі ў выглядзе штомесечнай сацыяльнай дапамогі да шасці месяцаў (згодна з указам № 638 такая дапамога назначалася, як правіла, на тры месяцы). Сукупны даход сям'і (грамадзяніна) для назначэння дапамогі будзе вызначацца за дванаццаць месяцаў, якія папярэднічалі месцу звароту (а не за тры месяцы, якія прадугледжвалася ўказам № 638).

Уведзены новы від дзяржаўнай адраснай сацыяльнай дапамогі — сацыяльная дапамога на аплату тэхнічных сродкаў сацыяльнай рэабілітацыі. Такая дзяржаўная падтрымка будзе аказвацца незалежна ад даходу сям'і (грамадзяніна) дзецям ва ўзросце да 18 гадоў, якія не прызнаны інвалідамі, але маюць патрэбу ў такіх сродках сацыяльнай рэабілітацыі па медыцынскіх паказаннях, а таксама інвалідам III групы (акрамя асабаў, інвалідаў якіх настала ў выніку іх супрацьпраўных дзеянняў).

Дакументам таксама ўстаноўлена, што за ўтойванне звестак аб даходах, іншых вызначаных указама звестак, неабходных для прадастаўлення дзяржаўнай адраснай сацыяльнай дапамогі, сям'і (грамадзяне) будуць забавязаныя права на зварот на такую падтрымку і на яе атрыманне на дванаццаць месяцаў.

Указ уступае ў сілу з 1 студзеня 2010 года.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ПАЛОВА СТАЎКІ? ЁСЦЬ ПЫТАННІ...

31 студзеня наступнага года ў Беларусі будзе працаваць новы парадак аказання адраснай сацыяльнай дапамогі. Варта ўзгадаць аб асноўных змяненнях. Па-першае, «крытэрыі патрэбы» пры прызначэнні адраснай дапамогі ўзрасце са 120 да 150 працэнтаў бюджэту пражытоковага мінімуму. Па-другое, максімальны тэрмін выплаты штомесечных дапамог павялічыцца з 3 да 6 месяцаў, а звесткі аб даходах будуць улічвацца за год. Па-трэцяе, у сістэму адраснай дапамогі «ўвойдуць» безнаўзяныя жыллёвыя субсідыі. І, нарэшце, новы механізм адраснай сацыяльнай дапамогі вырашыць такое па-сапраўднаму «балоцвае» пытанне, як забеспячыце сродкамі тэхнічнай рэабілітацыі інвалідаў III групы, а таксама дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў, якія не з'яўляюцца інвалідамі, але па паказаннях медыкаў маюць патрэбу ў артапедычных вырабах. Неабходныя сродкі тэхнічнай рэабілітацыі гэтым катэгорыям пачнуць выдзяляцца бесплатна і да таго ж без улічэння даходаў. Па сутнасці, з адной умовай: інвалідамі па III групе не павінна быць вынікам супрацьпраўных дзеянняў.

Словам, змяненні — значныя. Прычым не сакрот: тут адразу ж з'явіўся шэраг пытанняў. Чым тлумачыцца рашэнне аб фактычных скасаванні жыллёвых субсідыяў, з якіх мэтай будзе разлічвацца даход за апошнія 12 месяцаў у цэлым і якія спатрэбяцца дакументы для прызначэння адраснай сацыяльнай дапамогі? Аб гэтым — гутарка карэспандэнта «Звязды» з намеснікам міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Валяцінай Вікенцьеўнай КАРАЛЁВАЙ.

— З наступнага года ў Беларусі не будзе безнаўзяных жыллёвых субсідыяў. Што стала прычынай гэтага рашэння? І ці зольная кампенсацыя адраснай сацыяльнай дапамогі выдаткі на «камуналку» грамадзянам з невысокімі даходамі? — У наступным годзе безнаўзяныя жыллёвыя субсідыі сапраўды фактычна «паглыне» сістэма дзяржаўнай адраснай сацыяльнай дапамогі. І тлумачэнне таму наступнае. Як паказваў аналіз, сістэма безнаўзяных жыллёвых субсідыяў не з'яўлялася дастаткова эфектыўнай формай дзяржаўнай падтрымкі грамадзян — рэальна колькасць яе атрымальнікаў была даволі нязначнай. Да таго ж самі падыходы пры выдзяленні безнаўзяных жыллёвых субсідыяў і адраснай сацыяльнай дапамогі атрымліваліся

раснай падтрымкі павінны збірацца за ўвесь папярэдні перад падачай заявы год. Гэта — час вельмі вялікі. Ці не ўзнікну тут сітуацыя, калі за рамкі праграмы застаўцца людзі, якія пачалі сутыкацца з матэрыяльнымі цяжкасцямі параўнальна нядаўна — скажам, у апошнія 2-3 месяцы?

— На наш погляд, вылічэнне даходаў за 12 папярэдніх перад зваротам на дапамогу месяцаў дазваляе больш аб'ектыўна адзначыць узровень дабрабыту прэтэндэнтаў. Бо пагадзіцеся, што невысокая зарплата на працягу 3 месяцаў перад зваротам яшчэ не з'яўляецца сведчаннем крытычнага матэрыяльнага стану — 8-9 месяцаў дагтуль чалавек ці сям'я маглі зарабляць някльска, а папярэднія даходы зусёды адгрываюць значную ролю.

— Ці будуць уведзеныя дадатковыя абмежаванні пры прызначэнні адраснай сацыяльнай дапамогі? — Так. Напрыклад, вызначана: ў адраснай сацыяльнай дапамозе будзе адмоўлена ў выпадках, калі працаздольныя члены сям'і прэтэндэнтаў не працуюць або працуюць на ўмовах няпоўнага працоўнага часу па ўласнай ініцыятыве. Аднак заўважу: гэта норма не датычыцца сітуацыі, калі няпоўная занятасць з'яўляецца ініцыятывай наймальніка.

— Ці яшчэ. Зноў-такі дапамога не будзе выдзяляцца прэтэндэнтам, якія набылі на працягу папярэдніх перад зваротам 12 месяцаў транспартны сродак — за выключэннем малавясёла і малапеда. Праўда, апошняе абмежаванне — не для інвалідаў і I і II груп, шматдзетных сям'яў і сям'яў, якія выхоўваюць дзіця-інваліда.

— І апошняе. Ці пралічвалася, колькі чалавек могуць атрымаць адрасную выплату на новых умовах у наступным годзе? І ці хоць для такіх выплатаў грошай? — Паводле нашых ацэнак з улікам усіх новаўвядзенняў, колькасць атрымальнікаў адраснай сацыяльнай дапамогі ўзрасце — у наступным годзе іх можа быць больш чым 300 тысяч чалавек. Прычым дастаткова для выплаты дапамогі аб'ём сродкаў будзе заплававаны ў бюджэце.

Сяргей ГРЫБ.

— Што чакае тых, хто падасць недакладныя звесткі аб ўласных даходах? — Грамадзяне, якія пададуць няпоўныя або недакладныя звесткі аб даходах, аўтаматычна пазбаўцацца права на зварот на адрасную сацыяльную дапамогу на найбліжэйшыя 12 месяцаў. Да таго ж суму «пераплатанай» дапамогі ў сувязі з падманам дзявядзецца вярнуць — добраахотна або па рашэнні суда.

— Ці будзе ўведзеныя дадатковыя абмежаванні пры прызначэнні адраснай сацыяльнай дапамогі? — Так. Напрыклад, вызначана: ў адраснай сацыяльнай дапамозе будзе адмоўлена ў выпадках, калі працаздольныя члены сям'і прэтэндэнтаў не працуюць або працуюць на ўмовах няпоўнага працоўнага часу па ўласнай ініцыятыве. Аднак заўважу: гэта норма не датычыцца сітуацыі, калі няпоўная занятасць з'яўляецца ініцыятывай наймальніка.

— Ці яшчэ. Зноў-такі дапамога не будзе выдзяляцца прэтэндэнтам, якія набылі на працягу папярэдніх перад зваротам 12 месяцаў транспартны сродак — за выключэннем малавясёла і малапеда. Праўда, апошняе абмежаванне — не для інвалідаў і I і II груп, шматдзетных сям'яў і сям'яў, якія выхоўваюць дзіця-інваліда.

— І апошняе. Ці пралічвалася, колькі чалавек могуць атрымаць адрасную выплату на новых умовах у наступным годзе? І ці хоць для такіх выплатаў грошай? — Паводле нашых ацэнак з улікам усіх новаўвядзенняў, колькасць атрымальнікаў адраснай сацыяльнай дапамогі ўзрасце — у наступным годзе іх можа быць больш чым 300 тысяч чалавек. Прычым дастаткова для выплаты дапамогі аб'ём сродкаў будзе заплававаны ў бюджэце.

Сяргей ГРЫБ.

Актыўная фаза вучэння з удзелам ВПС і войскаў ППА Беларусі на расійскім палігоне Ашулук пройдзе 17 верасня

Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведаміў начальнік прэс-службы Міністэрства абароны Беларусі Вячаслаў Рамечыч.

«17 верасня на расійскім палігоне Ашулук (Астраханская вобласць) пройдзе трэці этап (актыўная фаза) сумеснага вучэння войскаў аб'яднанай сістэмы ППА дзяржаў — удзельнік СНД «Баявая садружнасць-2009». На вучэнне ад Беларусі прыцягнута 115-я зенітная ракетная брыгада (тры дывізіёны С-300)

1927-я знішчальная авіябаса (на пяці самалётах МіГ-29). У ходзе вучэння будуць адрэагаваныя пытанні сумеснага прымянення злучэнняў і войскаў часцей ВПС і войскаў ППА ўзброеных сілаў Арменіі, Беларусі, Казахстана, Кыргызстана, Расіі і Таджыкістана», — сказаў ён.

На палігоне разгорнута аўтаматызаваная сістэма кіравання, сфарміраваны аб'яднаны камандны пункт.

Мінскае «Дынама» абыграла ўфімскі «Салават Юлаеў»

Хакейсты мінскага «Дынама» ў першым дамашнім матчы чэмпіянату КХЛ абыгралі 14 верасня па булітах у сталічным Палацы спорту пераможчы рэгулярнага сезона КХЛ-2008/09 ўфімскі «Салават Юлаеў», галоўны трэнер якога — рулявы зборнай Расіі Вячаслаў Быкаў. Лік матчу — 3:2 (0:0, 2:1, 0:1, 0:0, 1:0).

Форвард зборнай Беларусі Канстанцін Кальцоў, які выступае за «Салават Юлаеў», вызначыўся дзюйма мінутамі штрафў і шайбай, якая за 112 секунд да заканчэння трыццага перыяду пералягла гульні ў овертайм. Нагадаем, што ў стартавым матчы чэмпіянату КХЛ мінскае «Дынама» ўступіла 12 верасня ў Санкт-Пецярбург у мясцову СКА — 0:2.

Фота Гітэра ФІЛІНА.

Table with exchange rates and other financial data. Includes columns for 'Курсы межнних валют', 'Курсы межнних валют для безнаўзяных раслікаў', 'Цэнтрабанк РФ', 'Агенства Уладзіміра Грыбцова', 'Падпішчыця на часопіс «Галоўны Бухгалтэр»

ПІСАЦЬ НЕ ПЕРАПІСАЦЬ

Новая рэдакцыя правілаў беларускай арфаграфіі і пунктуацыі яшчэ доўга будзе зведваць пераходны перыяд

Чытачы «Звязды» столькі чулі ад нас пра новыя правілы, што, відаць, ужо самі могуць быць экспертамі. Наўрад ці вам варта нагадаваць, што «лідар» і «камп'ютар» пішуча праз «а», а ў слове «ўніверсітэт» «у» цяпер скарачаецца пасля галосных. Калі маецца звычай чытаць «Звязду», вам ужо даўно пра гэтыя вядомыя. А першага верасня 2010 года, калі новыя правілы беларускай арфаграфіі, прынятыя ў выглядзе закона, увойдуць у сілу, для нас нічога не зменіцца. Бо, як заўважыў падчас чарговай сустрэчы з журналістамі савецкі Міністра адукацыі па сувязях са СМІ і грамадствам, загадчык кафедры стлістыкі і літаратурнага рэдагавання Інстытута журналістыкі БДУ, доктар філалагічных навук, прафесар Віктар ІУЧАНКАЎ, газета «Звязда», стаўшы эксперыментальнай пляцоўкай, падтрымвала грамадства да гэтых зменаў.

Член-карэспандэнт НАН Беларусі, дырэктар Інстытута мовы і літаратуры ім Я. Коласа і Я. Купалы НАН, доктар філалагічных навук, прафесар Аляксандр ЛУКАША-НЕЦ нагадаў, што новая рэдакцыя правілаў не з'яўляецца кардынальнай рэфармай правапісу і скіраваная на набліжэнне пісьмовай мовы да суцэснай моўнай практыкі (у тым ліку і істотнае папаўненне слоўніковага складу запэчычэннямі), змяшчэнне колькасці выключэнняў, захаванне нацыянальнай адметнасці пісьмовай беларускай мовы і спыненне наяўнага арфаграфічнага разнабоў. На думку навукоўцы, адзіства правапісных нормаў павышае канкурэнтаздольнасць мовы і садзейнічае больш паспяховаму вывучэнню беларускай мовы ў школе. «Сёння сістэма адукацыі па сутнасці з'яўляецца найважнейшым дзяржаўным інструментам, да падтрымлівае беларускамоўную кампетэнцыю нашага грамадства», — падкрэслівае Аляксандр Лукашэнец. Навучэнцам будзе даступна, што выключэнняў стала куды менш, а правілы пераносу максімальна спрошчаныя.

Найбольш хвалюе тых, хто сёлета адчуе на сабе цяжар абтырэчвання, пытанне «ці стануць новыя правілы пастамкі?» і «ці стануць новыя правілы пастамкі?» і «ці стануць новыя правілы пастамкі?». Прадстаўнікі Міністэрства адукацыі нас супакоілі, што час на прывычканне будзе, супакоілі і мы вас. «Ні ў 2010, ні ў наступных гадах набліжэнне пісьмовай мовы да суцэснай моўнай практыкі ў выніку новых правілаў арфаграфіі, у тэсты ўносіцца не будзе», — запэўніў Віктар Іучанка. «Гэта будзе вельмі прынцыпова і катэгарычна адсвовацца. Таму што трэба, каб быў час засвоіць змены ў новай рэдакцыі». Ён дадаў таксама, што ўнесена ўсяго лід двух дзясяткаў арфаграфічных зменаў.

Міністэрства адукацыі, якія відавочна могуць размыжыцца з сапраўднымі новаўвядзеннямі. «Трэба, каб такія выданы абавязкова праходзілі рэцэнзаванне і ў Інстытуте мовы і літаратуры, або ў спецыяльнай Міністэрства адукацыі, якія маюць непасрэднае дачыненне да падрыхтоўкі новых правілаў. Толькі ў такім выпадку мы можам пазбегнуць таго разнабоў, на ліквідацыю якога і былі скіраваныя правілы», — кажа Аляксандр Лукашэнец. У той жа час навукоўцы явдзецца праца на падрыхтоўцы даведніцка па беларускай мове — у поўнай адпаведнасці з новымі правіламі. У хуткім часе будзе падрыхтаваны ў выглядзе асобнага выдання каментары да новай рэдакцыі правілаў беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. Да сярэдзіны наступнага года з'явіцца арфаграфічны слоўнік беларускай мовы.

У заплечаных паціякласніку ўжо ёсць падручнік, па беларускай мове, складзены з улікам новых правілаў арфаграфіі. Як патлумачыла вядучы інспектар ўпраўлення агульнай і сярэдняй адукацыі Міністэрства адукацыі Беларусі Ірына БУЛАЧКА, гэты падручнік — не асноўны, ён выконвае ролю дапаможніка. Ужо рыхтуецца аналагічны выданы для старэйшых школьнікаў. У Міністэрстве адукацыі плануецца, што на пачатку новага навучальнага года кожны школьнік (ад малага да вялікага) будзе трымаць у руках новы падручнік — з улікам новых правілаў. Аднак дадаюць, што мэтазгодна будзе на кожным уроку праводзіць гэты арфаграфічны «хвілінны»...

Аляксандр Лукашэнец выказаў заўвагу, што «напаўпартызанскім і паўпаўпартызанскім» выдання даведніку, дзе аўтары павольна інтэрпртуюць новыя правілы, — не акадэмічных, без грыфа

Зоя ВРАНЦОВА.

БАНДА АРУДАВАЛА НА ТРАСЕ

Узброеная банда ўчыла серыю разбойных нападаў і жорсткіх забойстваў на трасе Санкт-Пецярбург — Адэса ў Магілёўскай вобласці, паведаміў першы намеснік начальніка УУС Магілёўскага аблвыканкама, начальнік крымінальнай міліцыі Валерый ПАЛІШЧУК.

Трое жыхароў Гомельскай вобласці падазраюцца ў тым, што яны ў ліпені 2009 года стварылі узброеную злачынную групу ў ўчынлі шэраг цяжкіх злачынстваў. На тэрыторыі Магілёўскай вобласці на трасе Санкт-Пецярбург — Адэса яны ўначы нападлі на аўтамабілі, забівалі іх уладальнікаў і пасажыраў. Злачынцы загадзя выбіралі і вялі свае ахвяры — грамадзян сумежных дзяржаў. Паводле паказанняў бандытаў, яны рабілі гэта таму, што замежным турыстам не хутка пачнуць шукаць і ўдасца «замесці следы».

У адным з эпизодаў цяжка параненым ахвярам, мужу і жонцы (грамадзянка Расіі), якія вярталіся пасля адпачынку, удалося ўцячы ад бандытаў на аўтамабілі. Сямейная пара на вялікай хуткасці даехала адной з заправак пад Магілёвам і выклікала хуткую дапамогу. Іх жыцці ўдалося выратаваць. Пацярпелыя апісалі злачынства.

У ходзе аперацыі па затрыманні супрацоўнікамі міліцыі на месцы пражывання падаронных былі знойдзены два скрадзеныя аўтамабілі, а таксама два пісталеты, якія бандыты, спрабуючы ўцячы, кінулі ў лес.

Як высветлілася ў ходзе следства, нідзе не працуючыя 37-, 40- і 45-гадоваыя правапарушальнікі мелі свае сем'і і станочу характары завалілі знаямімі, не мелі ярка выражаных шкодных звычак. Усе яны добра фізічна складзены і падрыхтаваны. Адзін з іх займаўся джудыжытоў і вучыў бавому майстэрству сваіх саўдзельнікаў. У дачыненні да гэтай трыёўкі ўзбуджана крымінальная справа.

БЕЛТА.

«ГАРАЧЫ» 287 17 41 Колькі гадзін павінен доўжыцца працоўны дзень малаказборшчыка?

Жыхарка вёскі Азёр'е Шклоўскага раёна Ірына Яўгенаўна Шубкова ўжо больш за 15 гадоў працуе малаказборшчыцай. На «гарачую лінію» яе прымулілі патэлефанаваць наступныя абставіны. Як высветлілася з размовы з жанчынай, раней ёй ставілі працоўны дзень 7 гадзін, зараз жа — толькі 5 гадзін. Быццам бы была ў гаспадары ЗАТ «Ніва», дзе ўласна і працуе Ірына Яўгенаўна, нейкая праверка, «ні з кім не сустрэкалася, нічога не замярала», а вынікам яе наведвання якраз з стала зніжэнне колькасці працоўных гадзін. Дарэчы, паводле слоў заяўніцы, у аналагічную сітуацыю трапілі яшчэ некалькі яе каляжанак.

— За год мне трэба адрацаваць мінімум — 305 працоўных дзён. Пасля таго, як працоўны дзень сталі пісаць не па 7 гадзін, а па 5, выходзіць, што за год у мяне толькі 280 напрацаваных дзён. Не хапае да гадовага мінімуму. Праз тое мяне пазавілі збожжа. Звярталася з гэтай нагоды ў райвыканкам, адказалі, маўляў, усе пытанні — да кіраўніка гаспадаркі, ён справядлівы, разбярэцца. Але ж нішто нічога не правяралі! Я абслугоўваю 28 малаказдатчыкаў, прымаю ў іх малако. На кожнага ідзе хвілін па 10 — вось вам ужо колькі часу набегла, — даводзіла нам Ірына Яўгенаўна. — Сама дарога на 5—6 кіламетраў таксама час займае. А пасля ж трэба яшчэ і бідоны памыць. Зноў жа — конь. Няхай бы гадзіну працоўнага часу дадавалі штодня за тое, што каня дома кармілі.

Па каментар мы звярнуліся да начальніка ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання Шклоўскага райвыканкама Дзмітрыя МІНЬЯНКАВА. Той папрасіў час для правядзення праверкі, хоць і быў у курсе справы. Менш чым праз тыдзень намеснік начальніка ўпраўлення па жывёлагадоўлі Сяргей МАЮШОў распавёў, што хранаметраж працоўнага часу нашай заяўніцы ў ЗАТ «Ніва» з'удзела галоўнага эканаміста і заатэхніка адбыўся. Пра яго вынікі нам падрабязна паведаміла ўжо галоўны эканаміст гаспадаркі Валяціна ПАСКАНА-НАЯ. Дарэчы, яна ўдакладніла, што вышэйназваная праверка была ініцыявана ўпраўленнем з аблвыканкама.

— Што паказвае хранаметраж працоўнага часу малаказборшчыцы? Што цалкам хапае 5 гадзін, каб прыняць малако ва ўсіх 28 малаказдатчыкаў. Сюды ж уваходзіць і час на дарогу, і на тое, каб памыць бідоны. У дзень праверкі на ферме была змарнаваная гадзіна часу ў чаканні машыны з малаказавода, а само малако потым пералілі ў цыстэрну за 10 хвілін, — патлумачыла Валяціна Васільеўна.

Адгосна каня далей суразмоўца заўважыла, што ён — калгасны. Гэта азначае, што калі Ірына Яўгенаўна не жадае яго даглядаць, дык можа гэтага і не рабіць. «Пасля працоўнага дня яна можа адвядзе яго на ферму, дзе ёсць камаў яго і пакарміць, і дагледзець. Аднак яна не хоча так рабіць».

— Я разумею, чаму ўзнікла пытанне. Загадам дырэктара, калі выканаю дзяржаўнае і пры ўмове выпрацоўкі гадовага мінімуму ў 305 дзён, работнікі па льготных цэнах атрымліваюць сельгаспрадукцыю: на 1 тысячу рублёў — 150 грамаў мукі, — дадала галоўны эканаміст гаспадаркі. — Да ўрака прымаюць перыяд з 1 жніўня мінулага года па сёлётнае 31 жніўня. Людзі пра гэта ведалі, але, відаць, не вельмі бралі пад увагу.

Як дадаў ужо кіраўнік ЗАТ «Ніва» Рыгор КАВАЛЁў, загад адносна залічэння 5, а не 7 гадзін працоўнага часу малаказборшчыцы пачаў дзейнічаць з 1 жніўня гэтага года. Аднак, паводле слоў Рыгора Малавельчыка, у нашай сітуацыі гэта ўжо не адгрывае ніякай ролі: мінімуму працоўных дзён усё адно не быў бы выкананы. «Да таго ж не варта забывацца, што выдзяленне прадукцыі — гэта дадатковае зааховчанне». Далей суразмоўца сказаў тое ж, што і раней начальнік ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання райвыканкама. Каб «дабраць» да сямі гадзін працоўнага часу, заяўніцы, які і іншым, хто трапіў у падобную сітуацыю, прапаноўвалі адрацоўваць патрэбныя дзве гадзіны, выконваючы іншую працу. Аднак ахвотных... не было.

Р.С. Калі матэрыял ужо быў падрыхтаваны да дру

КОНТРОЛЬНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ: ЗМЕНИ, ЯКІХ ЧАКАЛІ

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)

Цалкам перапрацаваны механізм прызначэння праверак. У практыцы закладзены прынцып ажыццяўлення выбарчага, а не суцэльнага кантролю. Документам прадугледжана вызначэнне крытэрыяў аднаасэннага суб'екта гаспадарання да трох груп рызыкі ў дачыненні да кожнай галіны заканадаўства. Гэта дазволіць уключыць у план праверак менавіта тыя суб'екты гаспадарання, якія з'яўляюцца альбо патэнцыйна альбо фактычна пераважваюць камітэты гаспадарання да трох груп рызыкі ў дачыненні да кожнай галіны заканадаўства. Гэта дазволіць уключыць у план праверак менавіта тыя суб'екты гаспадарання, якія з'яўляюцца альбо патэнцыйна альбо фактычна пераважваюць камітэты гаспадарання да трох груп рызыкі ў дачыненні да кожнай галіны заканадаўства.

Выбарчая сістэма кантролю, паводле слоў Андрэя Кабкоўца, ляжыць у аснове правядзення планавых праверак большасці кантрольных органаў краін Заходняй Еўропы і, паводле ацэнкі спецыялістаў Сусветнага банка, спячэйшая ахвільнае прадырэмства праверакі да 15 працэнтаў ад агульнай колькасці плацельшчыкаў, якія стаяць на ўліку.

Віцэ-прэм'ер звярнуў увагу на тое, што працэс планавання праверак з прымяненнем крытэрыяў рызыкі перастае быць аслаблай унутранай канфідэнцыйнай пра-

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

КІРАЎНІКІ СУСЕДНІХ ДЗЯРЖАЎ ПАВІННЫ СУСТРАКАЦІ І ВЫЗНАЧАЦЬ ПЕРСПЕКТЫВЫ ЎЗАЕМАДНОСІНАЎ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка лічыць ненармальным, калі кіраўнікі суседніх дзяржаў не сустракаюцца і не вызначаюць перспектывы ўзаемаддноснаў, аслабляючы ў такіх вострых перыяды, як у эканамічных і фінансавых крызісах. Такое меркаванне ён выказаў у інтэрв'ю літоўскаму СМІ.

Гаворачы аб планаванні візіце ў Літву, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што чакан «добрай сустрэчы» са сваёй калегай — Прэзідэнтам Літвы. «У нас ёсць аб чым пагаварыць. Мы ведаем, што чакаюць ад нас народы. І нам трэба правізаваць нашы адносіны, намецці нейкія глабальныя шляхі нашага супрацоўніцтва з Літоўскай Рэспублікай. І мы гэта абавязкова зробім», — сказаў кіраўнік беларускай дзяржавы.

«У нас вельмі добрыя адносіны з Літвой, — адзначаў ён. — У нас практычна няма вяртлівых праблем ва ўзаемаддноснаў. Калі і ёсць, то некаторыя нюансы, звязаныя з членствам Літвы ў Еўрапейскім саюзе, — у яе ёсць свае абавязальствы, мы гэта разумеем». «Ёсць нюансы, звязаныя з палітыкай. Але гэта пытанні да вас, а не да мяне», — дадаў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы адзначаў, што Беларусь і Літву звязвае агульная гісторыя, падобныя ментальнасці народа, але галоўнае — гэта эканамічная аснова. З савецкіх часоў у краінах захаваўся высокі ўзровень кааперацыі ў эканамічных сферах.

«Перажылі мы шмат гэтых канфліктаў. Яны, вядома, ігнербалізаваныя. Вось, маўляў, Лукашэнка павярнуў на Захад, там Расія да

яго так адносіцца. Нічога падобнага! У Расіі скандальны ўнутрыпалітычны канфірацы, і там часам узнікаюць такія «паводныя плыні», якія на паверхню часам высакваюць, што нават расійскае кіраўніцтва іх не заўвады своечасова заўважае. Таму не трэба думаць, што ў нас з Расіяй дрэнныя адносіны», — заявіў Аляксандр Лукашэнка. Ён таксама дадаў, што пры такой высокай кааперацыі эканомікі Беларусі проста вымушана і палітычна забяспечваць адпаведныя эканамічныя працошы.

Што датычыцца еўрапейскага вектара, то, як адзначаў Прэзідэнт, Беларусь заўсёды імкнулася да таго, каб мець добрыя адносіны з Еўропай. «Мы нікуды не паверочваем. Проста Еўропа заўважыла Беларусь. Мы заўсёды імкнуліся да таго, каб мець добрыя адносіны з Еўропай. Заўсёды! — падкрэсліў беларускі лідар. — Мы не можам быць звязаныя толькі на адну краіну, блізкаму нам, родную. Ёсць яшчэ іншы фактар — Еўропа, цэнтрам якой з'яўляецца Беларусь. Ён можа без Літвы, без Беларусі, Украіны, Польшчы, вось у гэтым кангламерате, як без іх Еўропа можа існаваць? Не можа».

«Ну і потым, а што нам дзясціць з Еўропай? Чога нам сварыцца з Еўропай? Мы не хочам, каб праз нас, як звычайна, праходзілі гэтыя раздзяльняльныя палосы. Мы не хочам быць бар'ерам паміж Усходам і Захадам», — сказаў Прэзідэнт. — Я хачу, каб былі добра і з Расіяй, і з Кітаем, і з іншымі краінамі і каб былі добра з Еўропай. Ён не знаходзіцца на Украіне. Мы на скрыжаванні ўсіх шляхоў. Мы пастаўлены

яго так адносіцца. Нічога падобнага! У Расіі скандальны ўнутрыпалітычны канфірацы, і там часам узнікаюць такія «паводныя плыні», якія на паверхню часам высакваюць, што нават расійскае кіраўніцтва іх не заўвады своечасова заўважае. Таму не трэба думаць, што ў нас з Расіяй дрэнныя адносіны», — заявіў Аляксандр Лукашэнка. Ён таксама дадаў, што пры такой высокай кааперацыі эканомікі Беларусі проста вымушана і палітычна забяспечваць адпаведныя эканамічныя працошы.

Што датычыцца еўрапейскага вектара, то, як адзначаў Прэзідэнт, Беларусь заўсёды імкнулася да таго, каб мець добрыя адносіны з Еўропай. «Мы нікуды не паверочваем. Проста Еўропа заўважыла Беларусь. Мы заўсёды імкнуліся да таго, каб мець добрыя адносіны з Еўропай. Заўсёды! — падкрэсліў беларускі лідар. — Мы не можам быць звязаныя толькі на адну краіну, блізкаму нам, родную. Ёсць яшчэ іншы фактар — Еўропа, цэнтрам якой з'яўляецца Беларусь. Ён можа без Літвы, без Беларусі, Украіны, Польшчы, вось у гэтым кангламерате, як без іх Еўропа можа існаваць? Не можа».

«Ну і потым, а што нам дзясціць з Еўропай? Чога нам сварыцца з Еўропай? Мы не хочам, каб праз нас, як звычайна, праходзілі гэтыя раздзяльняльныя палосы. Мы не хочам быць бар'ерам паміж Усходам і Захадам», — сказаў Прэзідэнт. — Я хачу, каб былі добра і з Расіяй, і з Кітаем, і з іншымі краінамі і каб былі добра з Еўропай. Ён не знаходзіцца на Украіне. Мы на скрыжаванні ўсіх шляхоў. Мы пастаўлены

яго так адносіцца. Нічога падобнага! У Расіі скандальны ўнутрыпалітычны канфірацы, і там часам узнікаюць такія «паводныя плыні», якія на паверхню часам высакваюць, што нават расійскае кіраўніцтва іх не заўвады своечасова заўважае. Таму не трэба думаць, што ў нас з Расіяй дрэнныя адносіны», — заявіў Аляксандр Лукашэнка. Ён таксама дадаў, што пры такой высокай кааперацыі эканомікі Беларусі проста вымушана і палітычна забяспечваць адпаведныя эканамічныя працошы.

Візіт Патрыярха Маскоўскага ў Беларусь

25 верасня ў Беларусь з Першасвяціцельскім візітам прызвадзана Патрыярх Маскоўскі і ўсё Русі Кірыла. Мяркуюцца, што праваслаўныя вернікі будзь мець магчымасць сумеснай малітвы і адкрытых гутарак са свамі Архіепархам.

Прадстаўляць Рускай Праваслаўнай царквы наведзе нашу краіну па запрашэнні кіраўніка Беларускай праваслаўнай царквы і кіраўніцтва дзяржавы. Мэта візіту — духоўныя зносіны і сумесная малітва з беларускай паствай, гутаркі з грамадскасцю і моладзю.

«Мы рухнемся сустрэць Свяціцеля Патрыярха ў Беларусь усе семі раз, — сказаў у чорна на прэс-канферэнцыі ў прэс-цэнтры Дома прэсы Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі ФІЛАРЭТ, Патрыяршы Экзарх усё Беларусі. — Шосць візіту праходзіла ў дзелам папярэднякі Патрыярха Кірыла — Патрыярха Аляксія, які заўсёды вельмі цёпла адгукаўся пра Беларусь. Мы ўпэўненыя, што спадабаецца і новаму Патрыярху. Патрыярх Кірыл наведзе тры беларускі гарады: Мінск, Полацк і Віцебск.

Іскраўнай павінен стаць візіт у Полацк, удзел Гію Свяціцельства ў святакнанні Уздзіжвання Пачэснага і Жыватворнага Крыжа Гасподняга і Чын Уздзіжвання.

Гэта асноўны сакраментальны момант, — падкрэсліў Мітрапаліт Філарэт. — Бо Уздзіжання будзе адноўлены Крыж Ефрасіны Полацкай.

Адметнасца будучага патрыяршага візіту стануць і дзве сустрэчы з грамадскасцю. Перша адбудзецца 25 верасня а 18 гадзіне ў Палацы Рэспублікі ў Мінску. Другая, якая завершыць візіт, — 28 верасня а 11 гадзіне ў Летнім гарадскім амфітэатры ў Віцебску. Уздзельнічаюць і іншыя сустрэчы: станаўчкі каля 8 тысяч малоды людзей, у тым ліку студэнтаў.

— Візіт Патрыярха Кірыла — вялікі гонар для Беларусі, — сказаў на прэс-канферэнцыі ўпаўнаважаны па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў

ДЗЕЛЯ СУМЕСНАЙ МАЛІТВЫ

Рэспублікі Беларусі Леанід ГУЛЯКА. — Па сутнасці — гэта свята беларускага народа, бо праваслаўны ў нашай краіне складаюць 82 працэнты ад колькасці ўсіх вернікаў. Стаўленне беларускай дзяржавы да ўсіх канфесій роднае, але колькасць праваслаўных кажа сама за сябе. Таму дзяржава бярэ на сябе таксама адказнасць і клопат па знаходжанні Патрыярха ў краіне. Я ўпэўнены, што нам будзе пра што раскажаць і што паказаць. Прадстаўляе Рускай праваслаўнай царквы, якому цікава не толькі рэлігійны пытанні.

Першасвяціцельскі візіт прадугледжвае наведанне храма-помніка ў гонар Усіх Святых, які будзеца, і сацыяльнага цэнтра Праваслаўнай праваслаўнай царквы — Дома Міласэрнасці, падчас якога адбудзецца завяршэнне Акцыі «Сям'я — яднанне і любоў».

— У падрэччэнні візіту Праваслаўная царква аб'ядноўвае намаганні з дзяржавай, — падкрэсліў кіраўнік каардынацыйнага савета знешніх сувязяў Беларускага экзархата, настаяцель прыхода ў гонар Усіх Святых горада Мінска пратэіерэй ФЭДАР (ПЮЎНЬ). — Ада таго, як мы пакажам нашу краіну, жыццё нашай Царквы, будзе шмат у чым вызначана і развіццё Праваслаўня не толькі ў Беларусі. Не сумняваюся, што тое стаўноўча, што аб'яваецца ў Беларускай праваслаўнай царкве, заслугоўвае ўвагі і прыкладу.

Выдавецтва Беларускага экзархату падрыхтавала да прыезду Свяціцеля шэраг новых выданняў, сярод якіх кніга гутарак з Патрыярхам Кірылам «Быць верным Богу», яна ўжо ёсць у продажы. Але галоўным падарункам стане факсімільнае выданне Слуцкага Евангелія, якое адбываецца з падтрымкай дзяржавы і павіна зачырыцца да 25 верасня.

— Факсімільнае выданне Слуцкага Евангелія стане сімвалам нашага духоўнага адраджэння нароўні з адноўленым Крыжам прападобнага Ефрасіны, ігуменні Полацкай, — сказаў выканаўчы дырэктар выдавецтва Беларускага

ІЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

ПО ПОРУЧЕНИЮ ОАО «ДЗЕРЖИНСКИЙ РАЙАГРОСЕРВИС» КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ» ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже 2-этажного кирпичного административно-хозяйственного здания, об. пл. 393,9 кв.м., расположенного по адресу: Мінская область, г. Дзержинск, ул. Фоминских, 4. Начальная цена с НДС (снижена на 10 %) — 396 195 030 бел. руб. Задаток — 25 000 000 бел. руб. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 06.08.09 г. Аукцион состоится 24.09.2009 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 23.09.2009 г. до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34; 500 47 12. Сайт в интернете: www.ft.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

по продаже объектов республиканской собственности и права заключения договоров аренды земельных участков для обслуживания продаваемого недвижимого имущества

№ лота	Предмет аукциона, место нахождения имущества, информация о земельном участке	Капитальные строения: здание административно-хозяйственного назначения, специализированное автомобильного транспорта и др. № 430/С-15996, здание Гродненская область, г. Новогрудок, ул. Комсомольская, 5, и право заключения договора аренды двух земельных участков общей площадью 0,1941 га сроком на 51 год
1	Предмет аукциона, место нахождения имущества, информация о земельном участке	Начальная цена предмета аукциона 368 110 269 руб. Сумма задатка 36 811 000 руб.
2	Предмет аукциона, место нахождения имущества, информация о земельном участке	Начальная цена предмета аукциона 13 579 705 руб. Сумма задатка 1 357 000 руб.
3	Организатор аукциона (наименование, адрес, тел.)	Гродненский областной территориальный Фонд государственного имущества (Фонд «Гродноблимущество»), 230023, г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39, тел. (8 0152) 74 53 86, 72 15 29, 74 53 82 (время работы с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30, кроме выходных и праздничных дней)

1. Аукцион состоится 28 сентября 2009 года в 11.15 по адресу: 230023, г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39.
2. Заявления на участие в аукционе и прилагаемые к нему документами принимаются Организатором аукциона по 22 сентября 2009 года до 16.00, кабинет 6.
3. Сумма задатка перечисляется на расчетный счет Организатора аукциона — Фонда «Гродноблимущество» № 3642900000187, МФО 152101752 в филиале 400 Гродненского областного управления ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, УНП 500044549.
4. Решение о предоставлении победителю аукциона (предмету на покупку) земельного участка принимается местным исполнительным комитетом в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона.
5. Победителю аукциона (предметен на покупку) обязан в течение 10 рабочих дней со дня принятия местным исполнительным комитетом решения о предоставлении

КУП «ГРОДНЕНСКИЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТЫХ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ

№	лот	1.	2.
1.	наименование объекта	Изолированное помещение (инвентарный № 400/Д-94693)	Комплекс зданий и сооружений производственной базы**
2.	местонахождение объекта	г. Гродно ул. Горького, 97	г. Гродно, переулок Дзержинского, 2а
3.	тип помещения	Встроенное	Отдельстоящее
4.	общая площадь	2683,1 кв.м	—
5.	начальная цена	1 115 968 637 рублей с учетом НДС	945 514 000 рублей
6.	сумма задатка	111 000 000 рублей	94 500 000 рублей
7.	особые условия	Часть помещения, площадью 158,3 кв.м, обременена договором аренды до 1 января 2010 г.	—
8.	условия продажи	Продажа в собственности	Продажа в собственности
9.	характеристика строения	7-этажное, ж/б панельн., кирпич, перекрытия — ж/б плиты, крыша совмещенная рулонная, пристроенное	Комплекс зданий и сооружений состоит из восьми зданий и благоустройства территории. Площадь земельного участка 0,9358 га

* Объект продается по договору поручения между ОАО «БелТАЛАЗ» и ГП «Гродненский центр недвижимости».
** Объект продается по договору поручения между ОАО «Гродноспецстрой» и ГП «Гродненский центр недвижимости».
При оформлении заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:
1) Копии платежных поручений о внесении задатка на расчетный счет 3012000006896 в фпл. 426 АСБ «Беларусбанк», код 199, УНП 590727594 получатель — ГП «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.
Юридическое лицо: доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), одну копию уполномоченных документов.
Физическое лицо: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица — паспорт и нотариально заверенную доверенность.
2) Платеж за объект осуществляется по безналичному расчету в течение 30-ти календарных дней с момента заключения договора купли-продажи.
3) Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с объектами.
Аукцион состоится 19 октября 2009 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2, каб. № 57, в рабочие дни с 8.30 до 17.30, с 17 сентября по 15 октября 2009 г. Телефон для справок в Гродно: (0152) 720546. Адрес сайта: www.gorod.grodno.by.

Арлену КАШКУРЭВЧУ — 80!

— Я лічу Арлена Кашкурэвіча адным з найлепшых мастакоў сучаснасці, — гаворыць Адам МАЛЬДЭСІС пра вымаганага беларуса і мае рацыю.

НМБЕ «Янка Купала ў Смаленску, 1918».

данныя «Песні пра зубра» Міколы Гусоўскага, «Курган» Янкі Купалы, «Сэрца на далоні» Івана Шамкіна, «Дзікае палляванне араля Стаха» і «Каласы пад сярпом тваім» Уладзіміра Караткевіча. У 1972 годзе за серыі станковых работ «Партызаны» і «Купаліна» ўзнагароджаны дзяржаўнай прэміяй Беларусі.

— Значанне і заслугі Арлена Кашкурэвіча ў беларускай грамадстве трэба вялічыць, — гаворыць мастак Мікола КУПАВА. — Гэта прафесійналы высокага класа. Сёння многія спрабуюць знайсці і патлумачыць значэнне беларускай нацыянальнай ідэі. Ён жа фактычна працаваў у рамках гэтай ідэі. Стварэння ім мастацкай каштоўнасці цалкам адпаведна гэтай ідэі, яго творы — цалкам адэкватны адпаведным літаратурным. Мастацкія творы Кашкурэвіча вылучае высокі прафесіяналізм, адкаванасць, інтэлігентнасць... і нельга часам быць раскрыць літаратурны твор так, як гэта рабіў і робіць ён. З Арлена Кашкурэвіча фактычна і распачынаецца беларускае кніжнае мастацтва. Ён майстар тэхнікі літаграфіі, віртуоз малюнка пяром.

Нарадзіўся Арлен Кашкурэвіч у Мінску 15 верасня 1929 года. Экспазіцыі яго прац праходзілі ў многіх краінах свету. Многія з яго твораў заахвочваюцца сёння ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, Траццяцкага галерэй ў Маскве, а таксама ў шэрагу музеяў Еўропы.

Ілья ЛАПАТО.

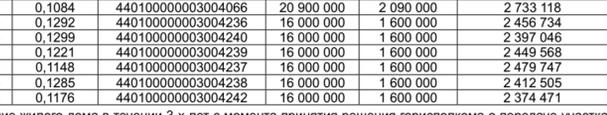
данныя «Песні пра зубра» Міколы Гусоўскага, «Курган» Янкі Купалы, «Сэрца на далоні» Івана Шамкіна, «Дзікае палляванне араля Стаха» і «Каласы пад сярпом тваім» Уладзіміра Караткевіча. У 1972 годзе за серыі станковых работ «Партызаны» і «Купаліна» ўзнагароджаны дзяржаўнай прэміяй Беларусі.

— Значанне і заслугі Арлена Кашкурэвіча ў беларускай грамадстве трэба вялічыць, — гаворыць мастак Мікола КУПАВА. — Гэта прафесіяналы высокага класа. Сёння многія спрабуюць знайсці і патлумачыць значэнне беларускай нацыянальнай ідэі. Ён жа фактычна працаваў у рамках гэтай ідэі. Стварэння ім мастацкай каштоўнасці цалкам адпаведна гэтай ідэі, яго творы — цалкам адэкватны адпаведным літаратурным. Мастацкія творы Кашкурэвіча вылучае высокі прафесіяналізм, адкаванасць, інтэлігентнасць... і нельга часам быць раскрыць літаратурны твор так, як гэта рабіў і робіць ён. З Арлена Кашкурэвіча фактычна і распачынаецца беларускае кніжнае мастацтва. Ён майстар тэхнікі літаграфіі, віртуоз малюнка пяром.

Нарадзіўся Арлен Кашкурэвіч у Мінску 15 верасня 1929 года. Экспазіцыі яго прац праходзілі ў многіх краінах свету. Многія з яго твораў заахвочваюцца сёння ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, Траццяцкага галерэй ў Маскве, а таксама ў шэрагу музеяў Еўропы.

Ілья ЛАПАТО.

Слаўты беларускі графік Арлен КАШКУРЭВІЧ

Слаўты беларускі графік Арлен КАШКУРЭВІЧ

Тэхналогія IPTV як фармат ТВ новага пакалення імяклява распаўсюджваецца ў развітых краінах свету. Лідарам па колькасці абанентаў IPTV-тэлебачання з'яўляюцца краіны Заходняй Еўропы (больш як 11 млн чалавек), Паўночнай Амерыкі (больш як 4,5 млн), Паўднёвай і Усходняй Азіі (больш як 4 млн абанентаў). У краінах Усходняй Еўропы налічваецца ўжо больш за 1 млн абанентаў.

Для беларусаў імяклява інтэрактыўнае тэлебачанне ставае даступным толькі год таму, але ўжо на першы год яго абанэнтска база налібілася да 40 тысяч чалавек. Да канца 2009 года мяркуецца падключыць яшчэ каля 10 тысяч новых абанентаў. Цікава, што 90 працэнтаў глядачоў інтэрактыўнага тэлебачання працяваюць зусім не ў сталіцы, а ў райцэнтрах, аграгарадках і ў абласных цэнтрах — там, дзе няма кабельнага і спадарожнікавага тэлебачання, але ёсць стаячая інфраструктура сувязі (хоць можна быць адначасова абанентам і кабельнага, і інтэрактыўнага тэлебачання). А галоўная адметнасць інтэрактыўнага тэлебачання — гэта магчымасць кожнаму з глядачоў кіраваць тэлеэфірам і ладыць яго пад сябе.

ZALA дазваляе абанентам выбіраць пакеты тэлеканалаў, складаць свой расклад тэлепрадак, праглядаць праграму перадач непасрэдна на экране свайго тэлевізара, усталяваныя ў быццёвы пераход на доступ да асобных перадач ці тэлеканалаў, не рэкамэндаваных для дзіцячага прагляду, запісваць будучыя тэлепрадачы, а пасля прагляду іх у любы момант. Акрамя прагляду тэлепрадач, так бы мовіць, у «жывым» эфіры, абанентам даступныя дадатковыя сэрвісы адпаведнага прагляду: пастаўка тэлепрадачы на паўзу з магчымасцю аднаўлення прагляду, а таксама прагляд тэлепрадач у тэлеархіве і пераход «Свет спарту» на працягу апошніх 48 гадзін. На практыцы гэта выглядае наступным чынам: далучыўшыся да тэлепрадачы, абанэнт атрымае пачатковы пераход на тэлеэфір (неабходна адказаць на тэлефонны званок, выключыць плітку ці праверыць урокі ў дзіцяці). У гэтым разе можна скарыстацца функцыяй «паўза», к. калі плітка пад рукой не аказалася, «адма-нацца» фільм назад у зручны для вас момант. Можна паглядзець цікавы момант перадачы некалькі разоў. Можна таксама паглядзець тую перадачу, якая праішла напярэдняд, а вы яе на нейкай прычыне прапусцілі...

Да апошняга часу ZALA магла прапанаваць свамі абанентам тры пакеты: «Прэм'ера», «Проста ТВ» і «Тэматычны пакет «На канале». А з 15 верасня запісваюцца яшчэ два пакеты, прызначаныя для юрыдычных асобаў: «Карпара-тыўны», які ўключае 30 каналаў і валодае ўсім інтэрактыўнымі функцыямі IPTV-тэлебачання, і «Свет спарту». Апошні створаны спецыяльна для пра-гляду папулярных тэлеканалаў «Еўра-спарт» і «Еўраспорт-2». У гэтым пакеце прадугледжаны інтэрактыўныя функцыі: зрух у часе і персанальны відэамагіта-фон. Інфармацыя аб тым, які стаць абанентам інтэрактыўнага тэлебачання, можна знайсці на інтэрнэт-сайце www.zala.by ці атрымаць па тэлефоне «130» (узванкі — бясплатны).

Надзея НІКАЛАЕВА.

Абзац

МІЛІЦЫЯ ПАПЯРЭДЖВАЕ АБ МАХІНАЦЫЯХ З ЦЭНАМІ НА ТАВАРЫ Ў МІНСКІХ КРАМАХ. Міліцыя мае вэсткі пра тое, што службовыя і матэрыяльна адказныя асобы мінскіх аб'ектаў гандлю ўводзяць у зман пакупнікоў адносна цэнаў на тавары, паведамлілі БЕЛТА ў галоўным упураўленні па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі крмінальнай міліцыі МУС Беларусі. Так, у некаторых крамах побач з таварамі, што знаходзяцца на прылаўках, наўмысна размяшчаюцца ярлыкі з пазначэннем зніжанай цэны. Пры разліку на касе сума, што считаецца са штырых-коду з дапамогай электронага прыставання, робіцца вышэйшай. Аднак пры пакупцы некалькіх відаў тавараў пакупнік часта не заўважае розніцы і разлічваецца па коштах, што перавышаюць прапана-ваныя яму першапачаткова. Міліцыя просіць грамадзянаў, якія выявілі неадпаведнасць цэны ў гандлёвай зале і пры разліку на касе, паведаміць у праваахоўныя органы наймен-нае ноыбга тавару і назву крамы, у якім паарушаюцца спа-жывецкія правы.

У Гродзенскай вобласці маці ўсіх дзяцей, што нарадзіліся ўчора, у Дзень міру, атрымаюць 100-тысячную прэмію ад абласно-га аддзялення «Беларускага фонду міру». Акцыя «Народжаны ў дзень міру» праводзіцца ў вобласці ўжо ў трэці раз. Летась у гэты дзень з'явілася на свет 44 дзіцяці.

Поўны абзац

У Маскве мужчыну, які скраў бутэльку гарэлкі ў супермар-кеце, справавалі адбіць у міліцыянераў. Пасля таго, як злямсы-лі быў дастаўлены ў аддзяленне міліцыі, на падмогу прыйшлі яшчэ 25 чалавек. Яны паспрабавалі вызваліць затрыманага. У выніку заваялася бойка. Сябры злодзей пабілі аднаго міліцыя-нера, а другому парвалі форму. Для таго, каб супакоіць сяброў затрыманага, адзін з міліцыянераў быў вымушаны страляць у паветра з аўтамата Калашнікава. Сем таварышчых выкрадалініка былі затрыманыя.

Некалькі дзясяткаў супрацоўнікаў спецаддзялення «Бер-кут» і студэнтаў кюрыдычнага факультэта аднаго з міліцэйскіх ВНУ Крыма прынеслі ў суду мужчынку касцюм для мэра Сімферопаля Генадзя Бабені і мэтры для камунальнай чыстага горада. Акцыя «Чы-сты мэр, чысты горад» арганізавана па ініцыятыве супрацоўнікаў Галоўнага ўпраўлення МУС Украіны ў Крым. Курсанткі завілі, што мэр ходзіць у пакаменчым касцюме, таму супрацоўнікі міліцыі вы-рашылі скінутца і купіць яму новы. Мэтры праваахоўнікі прынеслі для супрацоўнікаў кам

ТЭМА ДНЯ РАСХОДЫ — ПА МІНІМУМУ, ДАХОДЫ — ПА МАКСІМУМУ

«Сёння Саветы дэпутатаў усіх узроўняў уяўляюць асаблівую значнасць — гэта абраныя асобы, яны пастаянна бываюць на месцах, сустрэкаюцца з людзьмі, ведаюць іх праблемы... Але проста ведаць — мала. Неабходна так арганізаваць сваю працу, каб зрабіць асяродак пражывання грамадзян найбольш прымальным і прывабным. А вось гэта не заўсёды атрымліваецца...»

З такіх слоў пачалася сустрэча Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу, старшыні Савета па ўзаемадзейнасці органаў мясцовага самакіравання Барыса БАТУРЫ з кіраўнікамі гарадскіх і раённых Саветаў дэпутатаў. Ён нагадаў, што не за гарамі выбары ў мясцовыя Саветы. Да таго ж, у наступным годзе практычна завяршаецца шэраг праграм: па адраджэнні вёскі, па развіцці малых і сярэдніх гарадоў, а таксама сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны ў цэлым. Таму работа мясцовых Саветаў дэпутатаў знаходзіцца пад пастаянным «прыцэлам» — як грамадзян, якія гэтых дэпутатаў выбіраюць, так і дзяржавы, якая чакае «аддачы» ад работы па месцах.

У апошні час нямаюць зроблена і робіцца для таго, каб падняць ролю і значнасць Саветаў. На гэта быў нацэлены ўказ Прэзідэнта № 21 «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні праблем жыццязабеспячэння людзей».

— Аднак, на жаль, палажэнні Указа № 21 не ўсюды выконваюцца так, як трэба, — сказаў, звяртаючыся да прысутных, Барыс Батура.

Асноўная мэта ўказа — не толькі павысіць ролю Саветаў дэпутатаў першаснага узроўню, але і стварыць ім умовы для фарміравання ўласнага бюджэту. Мясцовыя ўладныя структуры выкарыстоўваюць дадзены магчымасць даўка не ў поўнай меры, аб чым красамоўна сведчыць высокая датацыянасць сельсавецкіх бюджэтаў. Ні адзін сельсавет не выйшаў на ўзровень самазабеспячэння. Гэтага не адбылося нават там, дзе ўкладзены ў будаўніцтва аграгарадоў велізарныя інвестыцыі даўно павінны былі пачаць даваць аддачу. Хоць дзе, як не ў аграгарадках, можна эфектыўна «эксплуатаваць» інфраструктуру, сацыяльную сферу на карысць далейшага развіцця тэрыторыі, садзейнічаць развіццю прадпрыемстваў і сферы паслуг?

— На жаль, такіх яскравых прыкладаў — каб мясцовыя ўлады ў значнай ступені паспяхова развіццю прадпрыемстваў на сваёй тэрыторыі, і гэта станюча адбылася б на яе бюджэце — няма і ў межах выканання праграмы развіцця малых і сярэдніх гарадоў. Да гэтага часу — пры абвешчаным дзяржаўным курсе на лібералізацыю эканомікі — нярэдка выпадкі, калі той ці іншы прадпрыемальнік па дзесяці разоў павінен звяртацца да мясцовых уладаў, каб вырашыць пытанне, напрыклад, па адводзе зямлі. Атрымліваецца, што ўрад «зверху» распрацоўвае ўсе неабходныя нарматыўныя дакументы, накіраваныя на падтрымку і развіццё бізнесу, выкараненне валакаты, а «знізу», з боку мясцовай ўлады, ідзе хваля неразумнага або супраціўлення гэтаму, — сказаў Барыс Батура.

Ды і не толькі гэтаму. Шмат пытанняў выклікае сітуацыя з развіццём аграэкатурызму і прыдарожнага сэрвісу. Аграэкспедыцыі ёсць і дзейнічаюць, але мы не можам пахваліцца тым, што яны ўжо паўсюдна ўзніклі ў тых месцах, якія спраўды зольныя прывабіць людзей. Патэнцыял і «поле» для прыкладання намаганняў тут вялікія, аднак яны не выкарыстоўваюцца. Тое ж самае датычыцца і прыдарожнага сэрвісу — аўтарас у нас хапае, а вось прыпынкі і перакуціцы людзям няма дзе.

Аказанне самых разнастайных паслуг, стварэнне нармальна ўмоў жыццяздзейнасці — гэта «жывыя» грошы, падаткі ў бюджэт. Але, па словах старшыні Савета па ўзаемадзейнасці, на месцах ніхто не варушыцца, не імкнецца праўляць ініцыятыву. Не завяршаны і працэс перадачы сістэм водазабеспячэння ў водаадыдзэння, дарог і іншых камунальных аб'ектаў на баланс спецыялізаваных арганізацый. А гэта зноў жа сведчыць аб тым, што мясцовыя ўлады, у тым ліку Саветы, займаюць ненастойліваю, чакальную пазіцыю.

— Не бойцеся лішні раз патурбаваць старшыню райвыканкама, паставіць перад ім пытанне, — сказаў Барыс Батура. — Паколькі задача і ў прадстаўнічай, і ў выканаўчай ўлады агульная — забеспячэнне нармальна ўмоў для пражывання людзей.

Рабіць гэта ва ўмовах фінансава-эканамічнага крызісу становіцца вельмі складана, паколькі стабільнасць працы шматлікіх прадпрыемстваў парушана, і мясцовыя, і рэспубліканскія бюджэты зведваюць пэўны дэфіцыт паступлення грашовых сродкаў. Паводле ацэнкі спецыялістаў міністэрства фінансаў, да канца года даходная частка мясцовых і рэспубліканскага бюджэтаў не будзе выканана на суму каля 2 трлн рублёў. Таму сёння, каб мінімізаваць недаход сродкаў, Мінфін вымушаны шукаць дадатковыя крыніцы грашовых паступленняў.

— Сітуацыя складаная, і да канца года не чакаецца яе палепшэння. Таму фінансавае расходную частку бюджэту нам давядзецца ў жорсткіх рамках, — адзначыў першы намеснік міністра фінансаў Уладзімір АМАРЫН. — У першую чаргу будучы забяспечвацца сацыяльнай выплатай, заробатна плата, камунальныя паслугі, набыццё медыкаментаў і некаторыя іншыя артыкулы.

Мінфін ужо завяршае працу па фарміраванні бюджэту на 2010 год. Да 1 кастрычніка праект адпаведнага закона павінен быць вынесены на разгляд кіраўніка дзяржавы. Характэрныя асаблівасці бюджэту-2010, Уладзімір Амарын сказаў, што ўвогуле чакаецца далейшае зніжэнне падатковых нагрусаў на прадпрыемствы. Будзе адменены шэраг плацяжоў, якія негатыўна ўплываюць на эканамічны стан суб'ектаў гаспадарання. Напрыклад, у новым законе аб бюджэце ўжо не прадугледжаны такія мэтавыя зборы з прыбытку, як транспартны збор і збор на ўтрыманне і развіццё інфраструктуры горада і раёна.

Прапаўняецца таксама адміністрацыя права мясцовых Саветаў дэпутатаў усталёўваць павышальныя (або паніжальныя) каэфіцыенты да ставак зямельнага падатку і падатку на нерухомасць з юрыдычных асобаў.

— Чаасцюм на месцах гэтым правам Саветы карыстаюцца неабгрунтавана, — патлумачыў пазіцыю міністэрства фінансаў Уладзімір Амарын. — У тым ліку і ў дачыненні да прадпрыемстваў рэспубліканскай формы ўласнасці.

Што датычыцца ставак зямельнага падатку з фізічных асобаў, ніякіх абмежаванняў па павелічэнні ці паніжэнні каэфіцыентаў тут пакуль не ўводзіцца.

Аднак гэта не азначае, што мясцовыя ўлады могуць неабмежавана «абдзіраць» уласніка (напрыклад, жыхара сталіцы, які мае ўчастак у глыбінцы). Тут трэба ўсё рабіць прадумана, узважана, каб не адштурхнуць сваімі рашэннямі тых, хто сёння рухаецца «чужымі ногамі», купляе там зямлю і будуюць.

Яшчэ адна асаблівасць фінансава-бюджэтнай палітыкі на наступны год датычыцца размеркавання сродкаў на дарожную гаспадарку — яны будуць падзеленыя паміж абласцямі ўжо падчас фарміравання мясцовых бюджэтаў (раней тая ці іншая вобласць атрымлівалі і з дарожнага фонду толькі пасля падпісання асобных указаў).

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Ёсць пытанне Ці з'явіцца ў Залессі медыка-сацыяльны цэнтр?

Залескі сельсавет прыгарадны. Ён як бы «абдымае» свой раённы цэнтр — Сморгонь — і па абрысах нагадвае падкову. Ён трэці на Сморгоншчыне па колькасці насельніцтва — тут пражывае больш як 2800 чалавек, налічваецца 1400 асабістых падворкаў.

На тэрыторыі сельсавета размяшчаецца 23 населеныя пункты. Прычым аддаленых сярэд іх няма. Наадварот — Залескі сельсавет вылучаецца кампактнасцю рассялення. Напрыклад, ля самой цэнтральнай вёскі Залессе згрупаваліся яшчэ 7 вёсак, якія літаральна «перацкаюць» адна ў адну (заканчваецца першая, тут жа — дом у доме — пачынаецца другая). «У нас толькі ў Залессі пражывае 1080 чалавек, — расказавае старшыня Залескага сельсавета дэпутатаў Ала ШЫЦКАВА, — а калі браць разам з суседнімі населенымі пунктамі, то каля 1600». Яшчэ двама цэнтрамі кампактнага пражывання сталі вёскі Шутавічы і Вялікая Мыса.

Агульны бюджэт Залескага сельвыканкама на гэты год раўняецца 149 млн рублёў, з іх 98,6 млн — датацыя. Уласныя даходы (падатка на зямлю, на нерухомасць, дзяржпашліна і падатак з продажу) не перавышаюць 34 працэнтаў. «Я працую ў сельвыканкаме чацвёрты год і кожны год у нас быў падатак з продажу, — тлумачыць Ала Мікалаеўна. — Сёлетня нам пакінулі ад яго 1 працэнт, бывала, давалі і 2. Калі б нам яшчэ заплавалі частку падаходнага падатку, то датацыя ўвогуле не спатрэбілася б».

Асноўны расходны артыкул бюджэту — заробак штату і камунальных плацяжоў сельвыканкама. На добраўпарадкаванне закладзена 28 млн рублёў, з якіх 14 млн — на аплату вучэбнага асветлення. На тое, што застаецца на добраўпарадкаванне, не разгоніцца, аднак Ала Мікалаеўна знаходзіць выйсце:

— У мяне склаліся выдатныя ад-

носіны з усімі кіраўнікамі мясцовых прадпрыемстваў, арганізацый і структурных падраздзяленняў. Кожны месяц мы збіраемся на нараду, дзе абмяркоўваем агульныя пытанні. Калі ў некага ўзнікае праблема, вырашаем яе агульнымі намаганнямі. Іншы раз «Сморгоньлён» просіць дапамагчы сабраць з палёў лён. Мы ўсе дапамагам: і прадстаўнікі культуры, і школа, і сельскі Савет, і астатнія нашы прадпрыемствы. Адпаведна, калі камусьці з нас патрэбна дапамога — «Сморгоньлён» заўсёды ідзе на сустрэчу. Усе пытанні вырашаем талакой. Нам пашчасціла на ініцыятыўных, разумных і далёкабачных кіраўнікоў. Напрыклад, «Сморгоньліткатабетон» — наш асноўны працадаўца. Большасць жыхароў сельсавета — яго сённяшняя ці былая работнікі. Дырэктар пра гэта памятае і ніколі не адмаўляе ў падтрымцы. І сілікатны, і льнозавод актыўна ўдзельнічаюць у суботніках, дапамагаюць з добраўпарадкаваннем, арганізацыяй масавых святочных мерапрыемстваў і г.д. Тут ніколі не ўнікае пытанню. Заўсёды адгукаецца на нашы просьбы і мясцовае дрэваапрацоўчае прадпрыемства ААТ «Эліс».

— Нам даўно хацелася мець магчымасць пакідаць вулічнае асветленне ў цёмны час і летам, каб людзі маглі адчуваць сябе больш спакойна (да мянушка года ў мэтах эканоміі мы вымушаны былі на лета адключыць вулічнае асветленне), — працягвае тэму спонсарства старшыня сельсавета Савета. — Аднак для таго, каб падоўжыць асветляльны перыяд на летні час і пры гэтым эканомію, нам неабходна было набыць рэзе часу. Бюджэтных грошай на гэта не хапіла. Я звярнулася да нашых прадпрыемстваў, і ні адно нам не адмовіла. Дзякуючы ім, цяпер практычна ва ўсіх населеных пунктах сельсавета устаанулены рэзе часу (засталося закупіць ўсяго 4 штукі, мяркую, да канца года мы гэтае пытанне закрывем). І ведаецца, эканомія відавочная — у параўнанні з папярэднімі гадамі амаль у два разы.

Колькі гадоў «мазопіла вочы» мясцовым жыхарам і гасцям Залессе неўпарадкаваная цэнтральная плошча. Каб навесці там парадка, старшыні сельвыканкама давялося моцна «патурбаваць» чыгуначнікаў.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ЧАКАЮЦЬ ГАСПАДАРОЎ...

У Віцебску налічваецца больш за 170 дамоў, у якіх ніхто не жыве. Сёлетна больш за дзесяць такіх дамоў ужо гарэлі.

У некаторых пакінутых дамах збіраюцца бамжы, ды і ўсякія кампаніі, распіваюць тут бутэльку-другую... Курцы. І пачынаюць у большасці выпадкаў топяць. У выніку дамы без гаспадароў гарэць.

Толькі за адзін дзень віцебскія пажарныя двойчы выязджалі ў безгаспадарчыя дамы на вуліцы 2-ю Прыгарадную

і Цітова. Высветлілася, што гаспадар аднаго дома сядзіць у турме, другога — памёр...

На жаль, многія пустыя дамы гадамі чакаюць сваіх гаспадароў. Памёр гаспадар, напрыклад, а той, каму пераходзіць дом у спадчыну, гадамі не знаходзіць часу прысціць, парадка навесці. Проста разбурыць такі дом нелягва, ёсць адпаведнае заканадаўства, цэлая, вельмі складаная працэдура, каб атрымаць «добра» на знос.

Александр ПУКШАНСКІ.

ТЭЛІВІЗАР ДЛЯ... НЯБОЖЧЫКА

На дрэвах вакол невялічкіх могілак ля вёскі Уза Гомельскага раёна — абвесткі: «Пахаванне толькі з дазволу мясцовага сельсавета выканкама, штраф да 10 базавых велічынь». Аднак, кажа Ангеліна Парфёнцава, старшыня Бабовіцкага сельсавета дэпутатаў, да ведама якога адносіцца і гэтыя, і іншыя невялікія «тэрыторыі апошняга прытулку», на гэты заклік увагу ніхто не звяртае.

— У нас 4 чалавекі за год памерла, а магіл новых — 15. Мы маем права нават на перапахаванне «незаконных» нябожчыкаў, але ж не хочацца пакуль гэтым займацца. Людзі, якія тут хаваюць сваёй, відаць, не разумеюць, што ўчасткі пад могілкі ў нас абмежаваныя.

На вясковай могілкі ў апошні шлях гарадскія жыхары вядуць сваіх памёрлых родзічаў. Большшая частка могілак тут агароджана, некаторыя будуць агароджаны ў хуткім часе, але

наглядчыкаў тут па штале быць не можа. Ангеліна Міхайлаўна кажа, што на грамадскіх пачатках за такую работу ніхто не гаджаецца брацца.

— Ёсць і такія нахабныя прадпрыемальнікі, якія бярэць мільён з чалавекі і вяжуць не на гарадскія могілкі, а сюды.

Бабовіцкі сельсавет, які ўзначальвае Ангеліна Парфёнцава, спецыфічны. Да горада тут — рукой падаць. З многіх населеных пунктаў яскроўцы ездзяць на працу ў Гомель. Тэрыторыя сельсавета пры гэтым дастаткова вялікая. Пасля ўзбуйнення далучылі вёскі Старыя Дзятлавічы і Чкалава. Калі вёска Давыдаўка адчысла да абласнога цэнтру, дадалі яшчэ вёскі Уза, Сасноўка, Асаўцы. Сёння ў сельсавет уваходзіць 7 населеных пунктаў, жыве амаль што 3 тысячы чалавек і прыкладна столькі ж — дачнікаў.

— У нас ужо 52 працэнты дамоў так званых дачных (сезоннага знаходжання), дзе людзі не зарэгістраваныя, але ж яны ў нас пражываюць. У іх гарадскія квэтарэх жывуць дзеці, а яны — тут, ці наадварот, — адзначае старшыня Савета.

Атрымліваецца, што менавіта ад гэтай спецыфічнай групы «напалову вясковай» жыхароў больш за ўсё праблем і пытанняў: і па рэгістрацыі зямельных участкаў, і па добраўпарадкаванні, і па вывазе смецця... Смецце — асобны боль Ангеліны Міхайлаўны.

ПА СУТНАСЦІ

ЛЮДЗІ І ЗЯМЛЯ

Пытанні, якія маюць непасрэднае дачыненне да карыстання зямельнымі ўчасткамі — да іх адводу, афармлення, перадачы ў спадчыну, падзелу і г.д., — былі і застаюцца галоўнымі для грамадзян, якія пражываюць у сельскай мясцовасці. Узраслі патрабаванні па наведзены парадку на зямлі і ў дачыненні да мясцовай ўлады. Сёння ўжо наўрад ці сустрэнеш старшыню сельсавета Савета, які раўнадушна пазірае на «соткі», што зарастаюць бур'янам, або на «даўгабуд», які псуе агульны «ландшафт» мясцовасці.

У некаторых сельсаветах (асабліва калі яны набліжаныя да сталіцы) на пасяджэннях сельвыканкама разглядаецца, як мне расказалі, ад 50 да 70 пытанняў аб зямлекарыстанні. Многія з іх кіраўнікі мясцовай ўлады вырашаюць самі, не чакаючы прыезду зямлеўпарадчыка, які наведвае сельсавет раз на тыдзень.

Рэдка кіраўнік першаснага звяна не ўзімае праблему работы зямлеўпарадкавальнай службы. Прэтэнзіі аднолькавыя: спецыялісты прыязджаюць не так часта, як хацелася б, «зямельныя» справы назапашваюцца...

З гэтымі і іншымі пытаннямі, якія маюць непасрэднае дачыненне да наведзенага парадку на зямлі, я звярнулася да намесніка старшыні Дзяржкамітэта па маёмасці Андрэя ГАББА.

— Ці чакаюцца, Андрэй Анацольевіч, у найбліжэйшы час змяненні ў рабоце зямлеўпарадкавальнай службы — скажам, у бок яе пашырэння, павелічэння колькасці зямлеўпарадчыкаў і, нарэшце, вяртання іх у штат сельвыканкамаў?

— Гэта пытанне абмяркоўвалася неаднойчы. На сённяшні дзень агульная структура зямлеўпарадкавальнай службы ўсталяваная, і ні адной адзінкі дабаўляцца не будзе — паколькі дзяржава не можа дазволіць разрастання апарата дзяржслужачых. Гэта дакладна.

Але мы разглядаем гэту праблему ў іншым ключы. Паколькі кампетэнцыю па адабранні і выдзяленні зямельных участкаў поўнаасця аддалі выканкама, то сёння падрыхтаваны адпаведны праект ўказа, які прадугледжвае перадачу зямлеўпарадкавальнай службы таксама ў падпарадкаванне выканкамаў. І ўжо, скажам, аб'явілі выканкам змога прымаць рашэнні аб перамеркаванні пэўнай колькасці зямлеўпарадчыкаў з аднаго раёна, дзе патрэба ў іх меншая і яны менш загрузжаныя, у іншы — туды, дзе ўзнікае значна больш пытанняў па карыстанні зямельнымі ўчасткамі.

Фота Анастас КЛЕШЧУКА

Так, праблема недахопу зямлеўпарадчыкаў у сельскіх Саветах сапраўды існуе. Усё ж павялічваецца ад года да года колькасць участкаў, якія выдзяляюцца людзям пад будаўніцтва і сельгаспрацоўку, — адпаведна павялічваецца і колькасць зваротаў, якія датычацца афармлення дакументаў і зямлекарыстання... Але, паўтараю, давядзецца зыходзіць з той колькасці зямлеўпарадчыкаў, якая сёння ёсць. Проста іх трэба аптымальна і эфектыўна выкарыстоўваць. А калі ёсць магчымасць, пераарыентаваць.

— Як увогуле вызначаецца колькасць зямлеўпарадчыкаў, неабходна таму ці іншаму раёну?

— Звычайна зыходзіць з аб'ёму работ на пэўнай тэрыторыі. Тут маецца на ўвазе і колькасць насельніцтва, і колькасць зямельных участкаў і прынятыя рашэнні, звязаныя з іх выдзяленнем... Калі ўзяць, напрыклад, некаторыя раёны Гомельскай ці Магілёўскай вобласці, якія знаходзяцца бліжэй да чарнобыльскай зоны, і дзе зямельныя ўчасткі не такія запатрабаваныя — ім хапае аднаго зямлеўпарадчыка на 3 сельсаветы. А ў тым жа Мінскім раёне і раёнах, якія з ім мяжуюць, сітуацыя іншая, і патрэба ў зямлеўпарадчыках значна большая.

— Ці змога той жа сельскі Савет перадаць у райвыканкам — паколькі апошняму будзе падпарадкавацца раённая зямельная служба — заяву аб павелічэнні колькасці прыёмных дзён зямлеўпарадчыка на сваёй тэрыторыі?

— У прычыне, усе гэтыя праблемы — дзе, каму і колькі зямлеўпарадчыкаў трэба — вядомыя і сёння. Але пакуль што, у перыяд пераходу зямлеўпарадкавальнай службы са структуры Дзяржкамітэта па маёмасці ў структуру «вертыкалі», ніякі кардынальныя рашэнні, звязаныя з аптымізацыяй штатнай колькасці зямлеўпарадчыкаў, не прадабачыцца...

Калі завершыцца перадача, аб'явілі выканкам самі будуць вызначаць гэтыя лічбы па раёнах. Але зноў падкрэслію: кожнаму аб'явілі выканкам будзе перададзена тая колькасць зямлеўпарадчыкаў, якую мы маем сёння. Нават, можа, крыху і менш, бо мы маем намер пакінуць у структуры нашага камітэта 33 чалавекі, якія будуць фактычна

знаходзіцца ў абласцях (умоўна кажучы, па 5 чалавек на вобласць) і здзяйсняць умоцненны кантроль за выкананнем зямельнага заканадаўства.

— А перадаць, напрыклад, пэўную колькасць штатных «адзінак» добраўпарадчыкаў з аднаго раёна ў другі можна?

— Так, гэта магчыма ў межах вобласці.

— Яшчэ адно актуальнае «зямельнае пытанне» — продаж участкаў пад будаўніцтва жылля з аўкцыёну... Цяпер, у адпаведнасці з Указам № 64, участкі пад будаўніцтва на тэрыторыі сельсаветаў выдзяляюцца без аўкцыёну ўсім ахвотным, незалежна ад іх месца жыхарства і працы... Тут не менш многія сельскія Саветы ўключылі ў даходную частку сваіх бюджэтаў на наступны год сродкі, атрыманыя менавіта ад продажу зямельных участкаў з аўкцыёну. У якіх выпадках могуць адбывацца аўкцыёны па продажы зямельных участкаў пад будаўніцтва жылля? І хто гэта вызначае?

— Калі гаварыць аб аўкцыёнах па продажы участкаў пад будаўніцтва жылля дамоў грамадзян, сістэма тут такая. У Мінску ўчасткі прадаюцца толькі з аўкцыёну. Выключэнне складаюць шматдзятковыя сем'і, якія атрымліваюць такія ўчасткі без аўкцыёну, паводле чаргі. У абласных цэнтрах зямельныя ўчасткі пад будаўніцтва без аўкцыёну могуць атрымаць усе, хто мае патрэбу ў палепшэнні жыллёвых умоў. Адпаведна, тыя, хто не маюць такой патрэбы, будуць набываць іх толькі праз аўкцыёны.

Для ўсіх астатніх населеных пунктаў (гарадоў, пасёлкаў, вёсак) існуе агульнае правіла — зямля пад будаўніцтва выдзяляецца без аўкцыёнаў усім ахвотным.

Але абласныя выканкамы маюць права, улічваючы мясцовыя асаблівасці, дадаткова вызначыць пералік населеных пунктаў, дзе зямельныя ўчасткі пад будаўніцтва дамоў будуць выдзяляцца толькі па выніках аўкцыёнаў або без іх правядзення — грамадзян, якія маюць патрэбу ў палепшэнні жыллёвых умоў. І кожны аб'явілі выканкам прыняў ужо адпаведнае рашэнне, дзе вызначаны гэты пералік.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Ёсць яшчэ адна асаблівасць, якая стварае складанасці ў рабоце Бабовіцкага сельсавета — вялікая раскіданасць вёсак па тэрыторыі Гомельскага раёна. Да Цыкуноў даехаць ад Бабовічаў — 32 кіламетры па трасе. Да Дзятлавічаў — 24.

— Мне ж на сельсавет 80 літраў бензіну даецца, як і ўсім астатнім, але ж такім чынам у аддаленыя вёскі часта не наездзіцца! — кажа Ангеліна Парфёнцава.

Вось і атрымліваецца, што там, дзе своечасова не паспела стварыцца дагледзець, тут жа ўтвараецца стыхійная звалка. А прыстойныя гараджане, якія вяртаюцца на машынах у Гомель, гучна здзіўляюцца: учора ж ехалі, было чыста. І адкуль такія «парсюкі» бяруцца?

Адсюль. Ад нас з вамі. Адной старшыні сельсавета Савета з праблемай не справіцца. Дарэчы, уявіце, што тэлевізар з памперсамі пакінуць ля магіл ВАШЫХ сваякоў. Але ж жывуць! І разумела ж, смецце ствараюць. Прыходзіцца растлумачваць элементарныя рэчы.

це, калі хтосьці побач будзе апаганьваць смеццем трасу, лес, прыпынак, могілкі? Здаецца, калі хоць аднаму такому «гаспадару» стане сорамна, будзе плён.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.
Фота аўтара.

ЛЮДЗІ І ЗЯМЛЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Калі ж населены пункт у пералік не ўнесены, значыць, зямля пад будаўніцтва выдзяляецца там без аўкцыёну — паводле чаргі ўсім ахвотным.

Дадам яшчэ, што раней кожны аблвыканкам зацвярджаў свой парадок пастаноўкі на ўлік грамадзян для атрымання зямельных участкаў. Каб дасягнуць пэўнага адзінства ў гэтым пытанні, урад даў нам даручэнне падрыхтаваць тыпавое палажэнне аб парадку пастаноўкі на ўлік для атрымання зямельнага участка... Сёння яно падрыхтавана і знаходзіцца на разглядзе. Так што ў хуткім часе ў выканкамаў з'явіцца адзіны дакумент, ад якога можна будзе адштурхоўвацца.

— Па якіх крытэрыях вы значаеце, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— У асноўным іх праводзяць там, дзе зямля запатрабаваная, дзе яна мае цану, дзе назіраецца павышаны попыт.

Канчатковае рашэнне па мэтазгоднасці правядзення аўкцыёнаў у тых ці іншых гарадах, пасёлках ці вёсках будзецца прымаць, як я ўжо сказаў, аблвыканкамы. Але ж не трэба думаць, што вызначаны імі пералік застанецца застылым і непорушным. Калі пэўны населены пункт трапіў у гэты спіс, а попыт на зямлю там ужо няма — яго можна са спісу выключыць. Ці наадварот — нейкі пасёлак не быў унесены ў пералік, а потым попыт на ўчасткі там актыўна заваўся. Значыць, яго можна дадаць у гэты спіс, уключышы такім чынам «залежана святло» для правядзення аўкцыёнаў па продажы зямельных участкаў. Словам, гэта жывы працэс...

— Дапусцім, як старшыня сельскага Савета я магу вынесці на разгляд аблвыканкама такую прапанову — выставіць на аўкцыён участкі ў пэўным населеным пункце на маёй тэрыторыі?

— Безумоўна. Вы ж адчуваеце «сваю» сітуацыю... Пайшоў паток заўяў ад грамадзян, якія жадаюць атрымаць участак і пабудавачца — значыць, можна нешта выставіць і на аўкцыён. Але вы павінны будзеце абгрунтаваць сваю прапанову.

— Указ № 64, як ужо гаварылася, дзе магчымыя грамадзяніну набываць зямлю пад будаўніцтва ў любым рэгіёне рэспублікі без

аўкцыёну. Ці ёсць ужо першыя вынікі? Людзі праяўляюць цікавасць да набывання участкаў у іншых раёнах, сельскай мясцовасці?

— Так, па рэспубліцы пададзена дастаткова шмат заўяў, грамадзяне ахвотна едуць будавацца ў іншыя раёны, і шлях для іх адкрыты. Гэта асабліва добра для той мясцовасці, дзе раней участкі не карысталіся попытам у мясцовых жыхароў... Цяпер такая больш свабодная міграцыя павінна пасадзейнічаць развіццю тэрыторыі. Дом будзецца, зямля выкарыстоўваецца, падаткі выплаваюцца... Усе ад гэтага выгаджаюцца.

— У адпаведнасці з заканадаўствам, калі з моманту рэгістрацыі ўчастка прайшоў год, а грамадзянін так і не пачаў будавацца, сельвыканкам мае права адабраць участак, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— Па якіх крытэрыях вы значаеце, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— У асноўным іх праводзяць там, дзе зямля запатрабаваная, дзе яна мае цану, дзе назіраецца павышаны попыт.

Канчатковае рашэнне па мэтазгоднасці правядзення аўкцыёнаў у тых ці іншых гарадах, пасёлках ці вёсках будзецца прымаць, як я ўжо сказаў, аблвыканкамы. Але ж не трэба думаць, што вызначаны імі пералік застанецца застылым і непорушным. Калі пэўны населены пункт трапіў у гэты спіс, а попыт на зямлю там ужо няма — яго можна са спісу выключыць. Ці наадварот — нейкі пасёлак не быў унесены ў пералік, а потым попыт на ўчасткі там актыўна заваўся. Значыць, яго можна дадаць у гэты спіс, уключышы такім чынам «залежана святло» для правядзення аўкцыёнаў па продажы зямельных участкаў. Словам, гэта жывы працэс...

— Дапусцім, як старшыня сельскага Савета я магу вынесці на разгляд аблвыканкама такую прапанову — выставіць на аўкцыён участкі ў пэўным населеным пункце на маёй тэрыторыі?

— Безумоўна. Вы ж адчуваеце «сваю» сітуацыю... Пайшоў паток заўяў ад грамадзян, якія жадаюць атрымаць участак і пабудавачца — значыць, можна нешта выставіць і на аўкцыён. Але вы павінны будзеце абгрунтаваць сваю прапанову.

— Указ № 64, як ужо гаварылася, дзе магчымыя грамадзяніну набываць зямлю пад будаўніцтва ў любым рэгіёне рэспублікі без

аўкцыёну. Ці ёсць ужо першыя вынікі? Людзі праяўляюць цікавасць да набывання участкаў у іншых раёнах, сельскай мясцовасці?

— Так, па рэспубліцы пададзена дастаткова шмат заўяў, грамадзяне ахвотна едуць будавацца ў іншыя раёны, і шлях для іх адкрыты. Гэта асабліва добра для той мясцовасці, дзе раней участкі не карысталіся попытам у мясцовых жыхароў... Цяпер такая больш свабодная міграцыя павінна пасадзейнічаць развіццю тэрыторыі. Дом будзецца, зямля выкарыстоўваецца, падаткі выплаваюцца... Усе ад гэтага выгаджаюцца.

— У адпаведнасці з заканадаўствам, калі з моманту рэгістрацыі ўчастка прайшоў год, а грамадзянін так і не пачаў будавацца, сельвыканкам мае права адабраць участак, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— Па якіх крытэрыях вы значаеце, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— У асноўным іх праводзяць там, дзе зямля запатрабаваная, дзе яна мае цану, дзе назіраецца павышаны попыт.

Канчатковае рашэнне па мэтазгоднасці правядзення аўкцыёнаў у тых ці іншых гарадах, пасёлках ці вёсках будзецца прымаць, як я ўжо сказаў, аблвыканкамы. Але ж не трэба думаць, што вызначаны імі пералік застанецца застылым і непорушным. Калі пэўны населены пункт трапіў у гэты спіс, а попыт на зямлю там ужо няма — яго можна са спісу выключыць. Ці наадварот — нейкі пасёлак не быў унесены ў пералік, а потым попыт на ўчасткі там актыўна заваўся. Значыць, яго можна дадаць у гэты спіс, уключышы такім чынам «залежана святло» для правядзення аўкцыёнаў па продажы зямельных участкаў. Словам, гэта жывы працэс...

— Дапусцім, як старшыня сельскага Савета я магу вынесці на разгляд аблвыканкама такую прапанову — выставіць на аўкцыён участкі ў пэўным населеным пункце на маёй тэрыторыі?

— Безумоўна. Вы ж адчуваеце «сваю» сітуацыю... Пайшоў паток заўяў ад грамадзян, якія жадаюць атрымаць участак і пабудавачца — значыць, можна нешта выставіць і на аўкцыён. Але вы павінны будзеце абгрунтаваць сваю прапанову.

— Указ № 64, як ужо гаварылася, дзе магчымыя грамадзяніну набываць зямлю пад будаўніцтва ў любым рэгіёне рэспублікі без

аўкцыёну. Ці ёсць ужо першыя вынікі? Людзі праяўляюць цікавасць да набывання участкаў у іншых раёнах, сельскай мясцовасці?

— Так, па рэспубліцы пададзена дастаткова шмат заўяў, грамадзяне ахвотна едуць будавацца ў іншыя раёны, і шлях для іх адкрыты. Гэта асабліва добра для той мясцовасці, дзе раней участкі не карысталіся попытам у мясцовых жыхароў... Цяпер такая больш свабодная міграцыя павінна пасадзейнічаць развіццю тэрыторыі. Дом будзецца, зямля выкарыстоўваецца, падаткі выплаваюцца... Усе ад гэтага выгаджаюцца.

— У адпаведнасці з заканадаўствам, калі з моманту рэгістрацыі ўчастка прайшоў год, а грамадзянін так і не пачаў будавацца, сельвыканкам мае права адабраць участак, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— Па якіх крытэрыях вы значаеце, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— У асноўным іх праводзяць там, дзе зямля запатрабаваная, дзе яна мае цану, дзе назіраецца павышаны попыт.

Канчатковае рашэнне па мэтазгоднасці правядзення аўкцыёнаў у тых ці іншых гарадах, пасёлках ці вёсках будзецца прымаць, як я ўжо сказаў, аблвыканкамы. Але ж не трэба думаць, што вызначаны імі пералік застанецца застылым і непорушным. Калі пэўны населены пункт трапіў у гэты спіс, а попыт на зямлю там ужо няма — яго можна са спісу выключыць. Ці наадварот — нейкі пасёлак не быў унесены ў пералік, а потым попыт на ўчасткі там актыўна заваўся. Значыць, яго можна дадаць у гэты спіс, уключышы такім чынам «залежана святло» для правядзення аўкцыёнаў па продажы зямельных участкаў. Словам, гэта жывы працэс...

— Дапусцім, як старшыня сельскага Савета я магу вынесці на разгляд аблвыканкама такую прапанову — выставіць на аўкцыён участкі ў пэўным населеным пункце на маёй тэрыторыі?

— Безумоўна. Вы ж адчуваеце «сваю» сітуацыю... Пайшоў паток заўяў ад грамадзян, якія жадаюць атрымаць участак і пабудавачца — значыць, можна нешта выставіць і на аўкцыён. Але вы павінны будзеце абгрунтаваць сваю прапанову.

— Указ № 64, як ужо гаварылася, дзе магчымыя грамадзяніну набываць зямлю пад будаўніцтва ў любым рэгіёне рэспублікі без

аўкцыёну. Ці ёсць ужо першыя вынікі? Людзі праяўляюць цікавасць да набывання участкаў у іншых раёнах, сельскай мясцовасці?

— Так, па рэспубліцы пададзена дастаткова шмат заўяў, грамадзяне ахвотна едуць будавацца ў іншыя раёны, і шлях для іх адкрыты. Гэта асабліва добра для той мясцовасці, дзе раней участкі не карысталіся попытам у мясцовых жыхароў... Цяпер такая больш свабодная міграцыя павінна пасадзейнічаць развіццю тэрыторыі. Дом будзецца, зямля выкарыстоўваецца, падаткі выплаваюцца... Усе ад гэтага выгаджаюцца.

— У адпаведнасці з заканадаўствам, калі з моманту рэгістрацыі ўчастка прайшоў год, а грамадзянін так і не пачаў будавацца, сельвыканкам мае права адабраць участак, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— Па якіх крытэрыях вы значаеце, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— У асноўным іх праводзяць там, дзе зямля запатрабаваная, дзе яна мае цану, дзе назіраецца павышаны попыт.

Канчатковае рашэнне па мэтазгоднасці правядзення аўкцыёнаў у тых ці іншых гарадах, пасёлках ці вёсках будзецца прымаць, як я ўжо сказаў, аблвыканкамы. Але ж не трэба думаць, што вызначаны імі пералік застанецца застылым і непорушным. Калі пэўны населены пункт трапіў у гэты спіс, а попыт на зямлю там ужо няма — яго можна са спісу выключыць. Ці наадварот — нейкі пасёлак не быў унесены ў пералік, а потым попыт на ўчасткі там актыўна заваўся. Значыць, яго можна дадаць у гэты спіс, уключышы такім чынам «залежана святло» для правядзення аўкцыёнаў па продажы зямельных участкаў. Словам, гэта жывы працэс...

— Дапусцім, як старшыня сельскага Савета я магу вынесці на разгляд аблвыканкама такую прапанову — выставіць на аўкцыён участкі ў пэўным населеным пункце на маёй тэрыторыі?

— Безумоўна. Вы ж адчуваеце «сваю» сітуацыю... Пайшоў паток заўяў ад грамадзян, якія жадаюць атрымаць участак і пабудавачца — значыць, можна нешта выставіць і на аўкцыён. Але вы павінны будзеце абгрунтаваць сваю прапанову.

— Указ № 64, як ужо гаварылася, дзе магчымыя грамадзяніну набываць зямлю пад будаўніцтва ў любым рэгіёне рэспублікі без

аўкцыёну. Ці ёсць ужо першыя вынікі? Людзі праяўляюць цікавасць да набывання участкаў у іншых раёнах, сельскай мясцовасці?

— Так, па рэспубліцы пададзена дастаткова шмат заўяў, грамадзяне ахвотна едуць будавацца ў іншыя раёны, і шлях для іх адкрыты. Гэта асабліва добра для той мясцовасці, дзе раней участкі не карысталіся попытам у мясцовых жыхароў... Цяпер такая больш свабодная міграцыя павінна пасадзейнічаць развіццю тэрыторыі. Дом будзецца, зямля выкарыстоўваецца, падаткі выплаваюцца... Усе ад гэтага выгаджаюцца.

— У адпаведнасці з заканадаўствам, калі з моманту рэгістрацыі ўчастка прайшоў год, а грамадзянін так і не пачаў будавацца, сельвыканкам мае права адабраць участак, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— Па якіх крытэрыях вы значаеце, дзе, у якім населеным пункце, могуць праводзіцца аўкцыёны?

— У асноўным іх праводзяць там, дзе зямля запатрабаваная, дзе яна мае цану, дзе назіраецца павышаны попыт.

Канчатковае рашэнне па мэтазгоднасці правядзення аўкцыёнаў у тых ці іншых гарадах, пасёлках ці вёсках будзецца прымаць, як я ўжо сказаў, аблвыканкамы. Але ж не трэба думаць, што вызначаны імі пералік застанецца застылым і непорушным. Калі пэўны населены пункт трапіў у гэты спіс, а попыт на зямлю там ужо няма — яго можна са спісу выключыць. Ці наадварот — нейкі пасёлак не быў унесены ў пералік, а потым попыт на ўчасткі там актыўна заваўся. Значыць, яго можна дадаць у гэты спіс, уключышы такім чынам «залежана святло» для правядзення аўкцыёнаў па продажы зямельных участкаў. Словам, гэта жывы працэс...

— Дапусцім, як старшыня сельскага Савета я магу вынесці на разгляд аблвыканкама такую прапанову — выставіць на аўкцыён участкі ў пэўным населеным пункце на маёй тэрыторыі?

— Безумоўна. Вы ж адчуваеце «сваю» сітуацыю... Пайшоў паток заўяў ад грамадзян, якія жадаюць атрымаць участак і пабудавачца — значыць, можна нешта выставіць і на аўкцыён. Але вы павінны будзеце абгрунтаваць сваю прапанову.

— Указ № 64, як ужо гаварылася, дзе магчымыя грамадзяніну набываць зямлю пад будаўніцтва ў любым рэгіёне рэспублікі без

МЯСЦОВЫ ЧАС

У кожнага кіраўніка свой галаўны боль. Але з-за сусветнага эканамічнага і фінансавага крызісу з'явілася агульная «хвароба»: для большасці дырэктараў прадпрыемстваў рэальнага сектара эканомікі задача задач — разгрузіць склады гатовых вырабаў.

Цяпер, відаць, цяжка знайсці дырэктара, які б (жахліва нават увяці) ганарыўся вялікімі складскімі запасамі непрададзенай прадукцыі. А вось для дырэктара Смалевіцкага філіяла, дэпутата раённага Савета Аляксандра Лашука гэта праблема мае сваю асаблівую, так бы мовіць, канфігурацыю. Ён нават радуецца адноснаму затаварванню і не без задавальнення прадпрыемствам імя на заднім двары прадпрыемства стратэгічныя запасы — велізарныя стосы драўніны: бярозы, асіны, вольхі.

— А ці не заштам навазілі?

— У самы рэз. Горш, калі б тут пуста было. У гэтым спецыфіка нашага прадпрыемства. Згодна з патрабаваннямі Мін-аблпаліва, запасы дроў павінны быць не менш за кварталную норму. Бо хто ведае, які сюрпрыз можа паднесці зіма. Раптам Гэта ветэраны вайны, інваліды, шматдзетная будзе снежнай, марознай і з заваямі?

ПОПЫТ ТРЭБА ЗАДАВОЛІЦЬ, НІШУ — ЗАНЯЦЬ

У такім рэжыме працую калектывы Смалевіцкага філіяла дзяржаўнага прадпрыемства Мінаблпаліва, які ўзначальвае дэпутат раённага Савета Аляксандр ЛАШУК

Тады наша тэхніка не зойдзе ў лес. І можна не сумнявацца ў тым, што абавязкова знойдзецца добрая сотня, а можа і болей вяскоўцаў, якія не разлічылі свае нарыхтоўкі паліва і ў самыя маразы засталіся без дроў. Акрамя нас, ім ніхто не дапаможа, вось таму мы абавязаны мець пэўны запас драўніны.

А па народных прыкметах стаўляць людзі прадказваюць цяжкую зіму. Спраўдзіцца ці не іх прагноз, пакажа час, але нам, як гаворыцца, трэба рыхтавацца да горшага, а спадзявацца на лепшае. Тады і будзе менш непрыемных нечаканасцяў і ў нас, і галоўнае, у людзей, кажа Аляксандр Міхайлавіч.

Адначасна, у гэтым сезоне назапашаны дрывы насамроч выдатныя. Не было б шчасця, ды няшчасце дапамагло. Сёлета ў чэрвені і ліпені Чэрвеньскага (такое воле супадзенне) раёна моцна нашкодзіў ураган, паламаў там нямала дрэў. Частка іх пасля вывазу дзелавай драўніны трапіла на двор Смалевіцкага філіяла. Дакладней, 2500 кубаметраў пераважна ліставай драўніны высокай якасці (зразумела — з пункту гледзяння яе далейшага выкарыстоўвання на паліва). Гэта навіна хутка распаўсюдзілася па раёне. У філіял цугам пайшлі заўяўкі ад насельніцтва.

Цяпер пік падрыхтоўкі да ацяпляльнага сезона — вясковыя жыхары актыўна назапашваюць паліва. І кожны хоча, каб хутчэй задаволілі яго просьбу. Зразумела, усё заўяўкі будуць выкананы. Але ў філіяла ёсць пэўная катэгорыя насельніцтва, якая забяспечваецца палівам у першую чаргу.

Гэта ветэраны вайны, інваліды, шматдзетная сем'я, адзінокія сталыя людзі.

Аляксандр Міхайлавіч расказвае, што кожны год напярэдадні ацяпляльнага сезона дэпутаты райсавета ў той ці іншай форме ўважліва разглядаюць стан спраў з нарыхтоўкай і дастаўкай паліва сельскім жыхарам. Пад асаблівым кантролем таксама і тыя, хто па стане здароўя не можа сам аформіць заўяўку. Таму спецыялісты філіяла трымаюць пастаянную сувязь з кожным сельскім Саветам, старастамі вёсак і ад іх дакладна ведаюць, каму з ветэранаў, іншых ільготнікаў трэба завесці паліва.

Апошнім часам увогуле ўзрос попыт вяскоўцаў на традыцыйнае беларускае энэрганосбіты — дрывы. Па вестках Лашука, сёлета ў параўнанні з мінулым годам рэалізацыя калатых дроў павялічылася на 40 працэнтаў. Штодзень на раён вывозіцца 50—60 тон брыкету, прыкладна такі ж аб'ём калатых дроў. У маштабах філіяла гэта даволі сур'ёзны лічбы. Яго невялікаму калектыву даволі складана па прычыне шэрагу спецыфічных праблемаў (з нарыхтоўкай драўніны) свочасова задавальняць патрэбы насельніцтва, бо вал заявак у гэтыя вераснёўскія дні традыцыйна вялікі. І гэта пры тым, што ў раёне ідзе пастаянная газіфікацыя населеных пунктаў. На думку Аляксандра Міхайлавіча, попыт на драўляныя энэрганосбіты выкліканы тым, што яны — універсальны від паліва, якім можна і печку ў хаце, і летнюю кухню, і лазню прапаліць. А вось брыкет можна выкарыстаць пераважна для абарэзу дома.

Таксама філіял выконвае заказы і гаспадароў шматлікіх дач, якіх шмат у Смалевіцкім раёне. Нават некаторыя мінскія фірмы, якія выкарыстоўваюць альтэр-

натыўнае паліва, набываюць тут дрывы. Яшчэ летам мінскае прадпрыемства, якое займаецца кіна-відэапракатам, замовіла 100 кубаметраў.

Пытаюся ў Аляксандра Міхайлавіча, як удаецца калектыву спраўляцца з павышанымі аб'ёмамі работ.

— Я неаднойчы пераконаўся ў тым, што поспех дзейнасці любога прадпрыемства ці арганізацыі незалежна ад ведамаснай прыналежнасці, у многім залежыць ад дзелавога і канструктыўнага ўзаемадзеяння з мясцовай уладай. Мяркую па ўласным досведзе. Так, паступовае тэхнічнае пераўзбраенне нашага філіяла стала магчымым дзякуючы падтрымцы райсавета і райвыканкама, расказвае Лашук.

Пры іх садзейнічанні ўзялі праз цэнтр занятасці беспрацэнтныя крэдыты на 100 мільянаў рублёў, набылі новы 10-тонны МАЗ. Адным стрэлам забілі двух зайцаў: падтрымалі аічынныя аўтабудуўнікоў і адначасова істотна палепшылі сваю транспартную базу. Бо два грузавікі, якія развілі людзям паліва, ужо амаль вычарпалі свой рэсурс за гады няспыннай эксплуатацыі. Ды і ёмістасць іх кузаваў па п'яць тон у пэўным сэнсе стрымлівала аператыўнасць дастаўкі груза заказчыкам. Яны звычайна просіць прывезці паліва ў сярэднім вагой ад двух да пяці тон. Атрымлівалася, што аўтамобіль мог за адзін рэйс абслужыць аднаго, максімум двух заказчыкаў. Цяпер жа 10-тонны МАЗ можа адразу везці паліва па двух і нават чатырох адрасах. Відавочная эканомія часу і бензіну. Праца пайшла хутчэй.

Таксама падтрымка мясцовай улады дазволіла стварыць сем новых працоўных

месцаў рабочых спецыяльнасцяў. Можа некаму гэта лічба здацца дробнай, Але для паспяховай дзейнасці філіяла гэта сур'ёзнае кадравае ўзмацненне: вадзіцель і рабочыя па колцы дроў.

Адзін з галоўных урокаў эканамічнага і фінансавага крызісу заключаецца ў тым, што трэба вырабляць тую прадукцыю і рабіць тую паслугу, якія карыстаюцца попытам у насельніцтва. Сёння філіял — даволі папулярнае месца ў мясцовых забудоўшчыкаў. Ды і скласлася, што сярод дзяржаўных прадпрыемстваў філіяла ў раёне засталася толькі на філіяле. Ды і цэны тут на яе паслугі даволі дэмакратычныя ў параўнанні з прыватнікамі. Тыя за распылку куба драўніны ў абразную дошку бяруць да 30 ўмоўных адзінак, а на філіяле — 55 трыццаць рублёў. Вось і ідуць людзі, упростаючы узяць іх «лес», потым штодзень тэлефануюць Лашуку, цікавяцца, як прасоўваецца іх чарга.

Таму ў найбліжэйшых планах дэпутата разам з мясцовай уладай знайсці магчымыя мадэрнізаваць пілараму. Бо яна ў свой час была набытая філіялам выключна для сваіх патрэбаў. Тут невялікімі партыямі вырабляецца шыкеткі для секцыі недарагой агароджы, якія ахвотна набываюць сельскія Саветы. Але паступова сталі выконваць і заказы насельніцтва. Іх становіцца ўсё больш, а таму можна з выгадай для людзей і прадпрыемства наладзіць распылку драўніны. Калі ёсць попыт, то яго трэба задаволіць, утварылася ніша — яе трэба заняць, лічыць Аляксандр Міхайлавіч.

Наталля КАРПЕНКА.

Смалевіцкі раён.

Тады наша тэхніка не зойдзе ў лес. І можна не сумнявацца ў тым, што абавязкова знойдзецца добрая сотня, а можа і болей вяскоўцаў, якія не разлічылі свае нарыхтоўкі паліва і ў самыя маразы засталіся без дроў. Акрамя нас, ім ніхто не дапаможа, вось таму мы абавязаны мець пэўны запас драўніны.

А па народных прыкметах стаўляць людзі прадказваюць цяжкую зіму. Спраўдзіцца ці не іх прагноз, пакажа час, але нам, як гаворыцца, трэба рыхтавацца да горшага, а спадзявацца на лепшае. Тады і будзе менш непрыемных нечаканасцяў і ў нас, і галоўнае, у людзей, кажа Аляксандр Міхайлавіч.

Адначасна, у гэтым сезоне назапашаны дрывы насамроч выдатныя. Не было б шчасця, ды няшчасце дапамагло. Сёлета ў чэрвені і ліпені Чэрвеньскага (такое воле супадзенне) раёна моцна нашкодзіў ураган, паламаў там нямала дрэў. Частка іх пасля вывазу дзелавай драўніны трапіла на двор Смалевіцкага філіяла. Дакладней, 2500 кубаметраў пераважна ліставай драўніны высокай якасці (зразумела — з пункту гледзяння яе далейшага выкарыстоўвання на паліва). Гэта навіна хутка распаўсюдзілася па раёне. У філіял цугам пайшлі заўяўкі ад насельніцтва.

Цяпер пік падрыхтоўкі да ацяпляльнага сезона — вясковыя жыхары актыўна назапашваюць паліва. І кожны хоча, каб хутчэй задаволілі яго просьбу. Зразумела, усё заўяўкі будуць выкананы. Але ў філіяла ёсць пэўная катэгорыя насельніцтва, якая забяспечваецца палівам у першую чаргу.

Гэта ветэраны вайны, інваліды, шматдзетная сем'я, адзінокія сталыя людзі.

Аляксандр Міхайлавіч расказвае, што кожны год напярэдадні ацяпляльнага сезона дэпутаты райсавета ў той ці іншай форме ўважліва разглядаюць стан спраў з нарыхтоўкай і дастаўкай паліва сельскім жыхарам. Пад асаблівым кантролем таксама і тыя, хто па стане здароўя не можа сам аформіць заўяўку. Таму спецыялісты філіяла трымаюць пастаянную сувязь з кожным сельскім Саветам, старастамі вёсак і ад іх дакладна ведаюць, каму з ветэранаў, іншых ільготнікаў трэба завесці паліва.

Апошнім часам увогуле ўзрос попыт вяскоўцаў на традыцыйнае беларускае энэрганосбіты — дрывы. Па вестках Лашука, сёлета ў параўнанні з мінулым годам рэалізацыя калатых дроў павялічылася на 40 працэнтаў. Штодзень на раён вывозіцца 50—60 тон брыкету, прыкладна такі ж аб'ём калатых дроў. У маштабах філіяла гэта даволі сур'ёзны лічбы. Яго невялікаму калектыву даволі складана па прычыне шэрагу спецыфічных праблемаў (з нарыхтоўкай драўніны) свочасова задавальняць патрэбы насельніцтва, бо вал заявак у гэтыя вераснёўскія дні традыцыйна вялікі. І гэта пры тым, што ў раёне ідзе пастаянная газіфікацыя населеных пунктаў. На думку Аляксандра Міхайлавіча, попыт на драўляныя энэрганосбіты выкліканы тым, што яны — універсальны від паліва, якім можна і печку ў хаце, і летнюю кухню, і лазню прапаліць. А вось брыкет можна выкарыстаць пераважна для абарэзу дома.

Таксама філіял выконвае заказы і гаспадароў шматлікіх дач, якіх шмат у Смалевіцкім раёне. Нават некаторыя мінскія фірмы, якія выкарыстоўваюць альтэр-

натыўнае паліва, набываюць тут дрывы. Яшчэ летам мінскае прадпрыемства, якое займаецца кіна-відэапракатам, замовіла 100 кубаметраў.

Пытаюся ў Аляксандра Міхайлавіча, як удаецца калектыву спраўляцца з павышанымі аб'ёмамі работ.

— Я неаднойчы пераконаўся ў тым, што поспех дзейнасці любога прадпрыемства ці арганізацыі незалежна ад ведамаснай прыналежнасці, у многім залежыць ад дзелавога і канструктыўнага ўзаемадзеяння з мясцовай уладай. Мяркую па ўласным досведзе. Так, паступовае тэхнічнае пераўзбраенне нашага філіяла стала магчымым дзякуючы падтрымцы райсавета і райвыканкама, расказвае Лашук.

Пры іх садзейнічанні ўзялі праз цэнтр занятасці беспрацэнтныя крэдыты на 100 мільянаў рублёў, набылі новы 10-тонны МАЗ. Адным стрэлам забілі двух зайцаў: падтрымалі аічынныя аўтабудуўнікоў і адначасова істотна палепшылі сваю транспартную базу. Бо два грузавікі, якія развілі людзям паліва, ужо амаль вычарпалі свой рэсурс за гады няспыннай эксплуатацыі. Ды і ёмістасць іх кузаваў па п'яць тон у пэўным сэнсе стрымлівала аператыўнасць дастаўкі груза заказчыкам. Яны звычайна просіць прывезці паліва ў сярэднім вагой ад двух да пяці тон. Атрымлівалася, што аўтамобіль мог за адзін рэйс абслужыць аднаго, максімум двух заказчыкаў. Цяпер жа 10-тонны МАЗ можа адразу везці паліва па двух і нават чатырох адрасах. Відавочная эканомія часу і бензіну. Праца пайшла хутчэй.

Таксама падтрымка мясцовай улады дазволіла стварыць сем новых працоўных

месцаў рабочых спецыяльнасцяў. Можа некаму гэта лічба здацца дробнай, Але для паспяховай дзейнасці філіяла гэта сур'ёзнае кадравае ўзмацненне: вадзіцель і рабочыя па колцы дроў.

Адзін з галоўных урокаў эканамічнага і фінансавага крызісу заключаецца ў тым, што трэба вырабляць тую прадукцыю і рабіць тую паслугу, якія карыстаюцца попытам у насельніцтва. Сёння філіял — даволі папулярнае месца ў мясцовых забудоўшчыкаў. Ды і скласлася, што сярод дзяржаўных прадпрыемстваў філіяла ў раёне засталася толькі на філіяле. Ды і цэны тут на яе паслугі даволі дэмакратычныя ў параўнанні з прыватнікамі. Тыя за распылку куба драўніны ў абразную дошку бяруць да 30 ўмоўных адзінак, а на філіяле — 55 трыццаць рублёў. Вось і ідуць людзі, упростаючы узяць іх «лес», потым штодзень тэлефануюць Лашуку, цікавяцца, як прасоўваецца іх чарга.

Таму ў найбліжэйшых планах дэпутата разам з мясцовай уладай знайсці магчымыя мадэрнізаваць пілараму. Бо яна ў свой час была набытая філіялам выключна для сваіх патрэбаў. Тут невялікімі партыямі вырабляецца шыкеткі для секцыі недарагой агароджы, якія ахвотна набываюць сельскія Саветы. Але паступова сталі выконваць і заказы насельніцтва. Іх становіцца ўсё больш, а таму можна з выгадай для людзей і прадпрыемства наладзіць распылку драўніны. Калі ёсць попыт, то яго трэба задаволіць, утварылася ніша — яе трэба заняць, лічыць Аляксандр Міхайлавіч.

Наталля КАРПЕНКА.

Смалевіцкі раён.

РАСХОДЫ — ПА МІНІМУМУ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

А вось падыходы да фарміравання бюджэта раённага і першас

СЦІПЛАЕ АБАЯННЕ РОДЗЕВІЧ

Рыштаванні Бацькаўшчыны

Шляхецкую вёску адразу заўважыш здалёк.

«ШЛЯХЕЦКАЕ ГНЯЗДО» РАКІЦКІХ ВЯРТАЕЦА ДА ЖЫЦЦЯ

Вёска змяняецца і змены, якія адбываюцца ў глыбіні, іншым часам не зусім радуюць. Адыходзіць у мінулае традыцыйны лад жыцця і многае з таго, чым ганарыліся нашыя продкі, засталася хіба толькі ва ўспамінах. Але пры жаданні яшчэ можна адшукаць такія куткі, якіх амаль не крануўся жорсткі час і захаваліся рысы мінуўшчыны. Адзін з такіх проста ўнікальных рэгіёнаў — Ашмяншчына...

«Хоць салому еш, але фасон трымай»

Калі праезджаеш праз Баруны, то нельга не спыніцца ў гэтым мястэчку. Перш за ўсё прыаблівае тэатральны велічны касцёл, які стаіць не скажыць, каб у цэнтры паселішча, але храм заўжды ў цэнтры ўвагі — гэта дакладна. Тутэйшыя жыхары мабыць ужо прывыклі да шматлікіх гасцей, якія ходзяць вакол, мякка кажучы, моцна здзіўленыя. У мяне была такая ж рэакцыя і з'яўджаць адсюль зусім не хацелася.

Менавіта з Баруноў пачалася вандроўка па «шляхецкіх гнёздах» — унікальных вёсках, дзе цяпер засталіся лічаныя жыхары. Тама шляхці — занавае для Беларусі, — перакананы кіраўнік фонду «Краіна замкаў» Аляксандр Варыкіш. — Па колькасці адпаведнае саслоўе самым вялікім у Еўропе было на землях Вялікага Княства Літоўскага і ў Іспаніі — 11—13 працэнтаў усяго насельніцтва. Для параўнання: дваран у Расіі быў 1 працэнт. Чаму так адбылася? Война! Праходзіла шмат, таму служывае саслоўе пашыралася — за вайсковыя паслугі людзей такім чынам адзначалі. Слова «шляхці» паходзіць ад нямецкага «род», «парада» ці «змагання». Гэта, напэўна,

заўважае Аляксандр Варыкіш. — Забудова не такая, як у звычайным сялянскім паселішчы («у ланцуг»), а сядзібы раскіданы па тэрыторыі. Таму і атрымліваецца, што вёска адна, а яе часткі па-рознаму называюцца.

Яскравы прыклад — Сядляроўшчына, куды мы збочылі. Тут сапраўды відаць прыкметы мінуўшчыны. Літаральна каля кожнай сядзібы даволі старыя прысады — магутныя ліпы, клёны, дубы. Складаны рэльеф мясцовасці — з пагорку на пагорак. Аднак ад гэтага месца толькі выйграе: тут такія

Аляксандр ВАРЫКІШ выраслы аднавіць старую сядзібу.

У гэтых мясцінах нават такая прымаўка захавалася: «Хоць салому еш, але фасон трымай», — кажа Аляксандр Варыкіш. — Гутарыць з адным тутэйшым дзедам, дык ён так разважае: «Што для шляхці галоўнае? Каб не ба ў знамёнах ды каб князь у страмёнах». Так што пацудзе сваёй годнасці і аддасці Бацькаўшчыне для шляхціцаў было ў крыві.

Фонд «Краіна замкаў» нават наладзіў праграму «Шляхецкая гісторыя». Дзейства пачынаецца яшчэ ў Маладзечанскім раёне, дзе вядучы знаёміць усіх які быццам бы са сваім братам. Гэта польскі кавалер, які ні ў якую не хоча жаніцца. Яму знайшлі дзюўчыну ў агвароваць паехаць на ўгледзіны. Той пагаджаецца і ўся кампанія (разам з гледачымі) пераезджае ў вядомае Залессе. Тут праходзяць аглядыны, падчас якіх жаніх паспявае пасварыцца з жандарам. Кавалера арыштоўваюць і вязуць у пастарука, гося — наўздагон. Вызваленне адбываецца ўжо на Ашмяншчыне, дзе спачатку праходзіць бойка, а пасля ўсё мірацца. Талака вырасла, што лепей разам за сталом сядзець, чым ляжаць у полі з прабытым грудзямі.

краявіды, што проста дух захоплівае. Усё навука песьціць вока. На выездзе з вёскі — маляўнічая алея, якая ўтварае быццам арку, ужо кранутую першымі восеньскімі фарбамі.

Побач з Сядляроўшчынай няма вёсак, атрымліваецца, што паселішча сапраўды было цэнтрам пэўнай шляхецкай гаспадаркі.

— Па-рознаму складаліся ў шляхціцаў магчымасці — што пакінулі бацькі і дзяды, ад таго і зыходзілі, — адзначае Аляксандр Варыкіш. — Атрымлівалася ўдала гаспадарыць — павялічвалі спадчыну, калі не выходзіла — нават калі-нікалі амаль усё страчвалі. Асобныя мужыкі, у якіх была сям'я вялікая і моцная гаспадарка, маглі быць нават багацейшыя, чым тая ж засяцкая шляхта. Нехта жыў у палацах, магнацкіх рэзідэнцыях, а

Такая «кахлянка» — цяпер сапраўдны рырыт.

«Гены пальцам не задушыш»

Калі праезджаеш па гравіцы, то былія шляхціца вёскі адразу відаць. Галоўнае ведаць, па якіх прыкметам іх шукаць. Здраецца, нават паселішчы на карце адно, аднак месцічы яго паміж сабой па-рознаму называюць.

— Гэта пайшло яшчэ з тых часоў, калі тут сядзела шляхта,

Год роднай зямлі

МАЙСТАР

Для таго каб, зрабіць нешта прыгожае побач са сваёй хатай, каб тут было больш утульна, зусім не абавязкова траціць многа грошавых сродкаў. Галоўнае — жаданне, а ў дадатак — ідэя, умельныя рукі і розныя падручны матэрыялы, — у гэтым перакананы жыхар горада Клімавічы Мікалай Саковіч.

Мікалай Мікалаевіч жыве са сваёй сям'ёй у кватэры шматпавярховага дома. Аднак волны час любіць бацьку ў бацькоўскай хаце, якая знаходзіцца па вуліцы Рабчэўскага. Ён дапамагае сваёй маці Зінаідае Ігнатаеўне.

Суседзі і знаёмыя не раз прыходзілі да Саковічаў, каб яшчэ раз падзівацца на іх маляўнічы этнаграфічны куточак, што месціцца на агародзе. Усё гэта зрабіў Мікалай Саковіч разам з сынам Аляксандрам, пясчурнікам БСГА.

Мікалай працуе рабочым па абслугоўванні ў «Клімавіцкім раённым аддзеле Магілёўскага абласнога ўпраўлення фонду сацыяльнай абароны насельніцтва».

— Хочаш, каб было прыгожа навокал, — пачні з самага сябе. Спачатку ў мяне было некалькі розных ідэй. Яны з цягам часу ператварыліся ў рэальнасць. З дапамогай лазы і розных непатрэбных рэчываў зрабіў вятрак, з сына выкапалі маленькае возера, запусцілі туды рыбак. Пасля сталі з'яўляцца новыя задумкі, — кажа майстар. — У гэтым утульным кутку прыемна адпачыць з сябрамі, палюбавацца характарам навакольнай прыроды.

Каля бацькоўскай хаты Мікалая Саковіча можна ўбачыць не толькі вятрак, буслоў, але і розныя жывёл, птушак, флюгеры, выразаныя з металу.

Некаторыя свае работы майстар падарыў сявакам, знаёмым. І цяпер яны ўпрыгожваюць іх жыллё.

Тацяна ПАДЛІПСКАЯ. Фота аўтара.

Крымінал

НАРКАМАН РАЗБУШАВАЎСЯ

Тры легкавыя машыны пацярпелі ад дзеянняў жыхара гарадскога пасёлка Касцюкоўка, што прымыкае да Гомеля. Менш чым за суткі, пакуль не затрымалі, ён зрабіў дзве спробы выкрадання зусім не новых «Жыгулёў», а таксама спробу выкрасці маёмасць з «Форда», дзе чаго разам у ім шкло. Як паведамілі ў прэс-службе УУС Гомельскага аблвыканкома, высветлілася, што 28-гадовы мужчына быў раней судзімы за наркатыкі і супраціўленне міліцыі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Царква Сэнт-Эсташ вышэйшая за Нотр-Дам.

Беларусы заўжды цягнула на Манмартр. Тут раскрыліся зоркі выхадцаў з нашай краіны Восіпа Цадкіна і Хаіма Суціна, тут працаваў Марк Шагал, тут любіў быць французскі паэт Гіём Аполінар, сваяк нашага пісьменніка Каруся Кіганца (Казіміра Кастравіцкага). У іх была даволі цёплая кампанія — Агост Рэнуар, Каміль Пісаро, Клод Манэ, Вінцэнт Ван Гог, Тулуз-Латрэк, Пабла Пікасо...

Нашыя славыты зямлякоў мы абмяркоўвалі, падмыаючыся зранку на Манмартр. Пальч, без беларусы яны нікуды!... — узрадуна казаў карэспандэнт Валашын. — Мы насталі талентаў для усёго свету!..

Манмартр — найвышэйшы пагорак Парыжа. Яшчэ 150 гадоў таму гэты пагорак лічыўся вёскай. Тут былі вінаграднікі, ветраныя млыны і руіны старадаўніх кляштароў. Пачынаючы з 1870-х гадоў сюды сталі цягнуцца масткі. Бо жыло каштавала танна, а прырода была добрай натурой для працы.

У 1873 годзе на вяршыні Манмартра збудавалі храм Сакрэ-Кёр — памяці ахвяраў франка-прускай вайны 1870-71 гадоў і Парыжскай камуны. На купал Сакрэ-Кёр можна падняцца за 5 еўра. Мнагавата, але вяршыня найвышэйшага парыжскага храма гэтага варта. Прый ўваходзе надліс строга папярэджвае: 300 прыступак і ніякага ліфта! У сапраўднасці здаецца, што гэты прыступак тысяча — і кожная, як у Мірскім замку!.. Але ж якая панарама адкрываецца адсюль!.. Толькі тут бацькі сапраўдны маштаб Эйфелевай вежы — калі ўсе дамочки ў параўнанні з ёю здаюцца цацкачымі з дзіцячай чыгункі...

ЭСКСУСАЛЬНЫ МЕНШАСЦІ І АРХІТЭКТУРНЫЯ БОЛШАСЦІ

Кіруемся ў Цэнтр Пампіду. Непадаль ад выхду з метро — агромністая (а ці ёсць тут ішныя?) царква Сэнт-Эсташ — па-нашаму, Святога Яўстаха. Яна збудаваная ў 1532 годзе, і нават на некалькі метраў вышэйшая за славыты Нотр-Дам!.. Тут знаходзіцца найвялікшы арган у Францыі.

Праходзім Форум цэнтральнага рынку — чатырохпавярховы падземны гандлёвы цэнтр — прытанен не нашай Плошчы Незалежнасці!.. Перад намі — Фантан Цэнтральных, збудаваны ў XVI стагоддзі Жанам

Парыжскія аўтаматчыкі і машына Фантамаса

КАРЭСПАНДЭНТЫ «ЗВЯЗДЫ» ЗНАЙШЛІ БЕЛАРУСКІ СЦЯГ НАВЕРСЕ ЭЙФЕЛЕВАЙ ВЕЖЫ І ЗАМЕСТ АЭРАПОРТА АПЫНУЛІСЯ Ў ДЗВЕ ГАДЗІНЫ НОЧЫ Ў ВЁСЦЫ ПАД ПАРЫЖАМ

Гужонам. І на ягоныя прызычэйца да гэтай, выключна парыжскай, велічы і размаху. Аглядаем храм звонку, бо каб патрапіць у сярэдзіну, трэба выстаяць кіламетровую чаргу, а ў нас часу ўвобмаль. Цешымся цікавым супадзеннем: Нотр-Дам — практычна аднагодова нашай гродзенскай Каляжы, абое XII стагоддзі!.. Гэта пацвярджае, што беларуская культура і гісторыя шла непарыўна з агульнаеўрапейскай. Хіба што маштабы пабудовы былі іншыя, але гэта ўжо залежыць ад матэрыялу і тэмпературы. Парыжане велімі любяць Нотр-Дам. У часе Вялікай Французскай Рэвалюцыі базбжонкі і самадур Рабесп'ера заваяў, што калі мяшчане не хочучь, каб «гэта цярды была зруйнаваная, та нехай сплюсць Канвенту грошы на «патрэбы ўсіх рэвалюцыяў, якія пройдуць з нашай дапамогай у іншых краінах». Парыжане не пашкадавалі грошай — і Нотр-Дам дайшоў да нашага часу.

Гэтак жа сама — хітрацкі ці самахваранасцю — ратавалі беларусы свае храмы ад многіх недаўлікіх партыідаў. Гісторыя цвердыць — неразумная ўлада праходзіць, а храм павінен застацца.

Нас падціскае час — трэба вежа на падняцця на Эйфелевай вежы. На гадзінніку каля 17.00. — Глядзі — салдат з аўтаматам, на нас пазірае, ці не на мушцы тры-

мае, — занепакоіўся карэспандэнт Валашын, паглядаючы на цёмна-чырную жайнера Французскага Леціна. — Вунь іх колькі пад вежай! А ты казаў што ў Беларусь міліцыянты на кожным кроку!

Відовішча сапраўды змрочнае — аўтаматчыкі ў натоўпе турыстаў. Відаць, што дзядзька Бін Ладэн добра напужаў і французцаў.

— А раптам сярэд аўтаматчыкаў шызафрэннік які патрапіцца?.. — з недаверам паглядае на жайнераў карэспандэнт Лабадзенка.

— Не трасіся, іх напэўна ў французскіх Навінах правяраюць, — няўпэўнена адказвае карэспандэнт Валашын.

Стаім чаргу. Спачатку хвілін 40 — да паліцэйскіх з «рамкамі» і металашукальнікамі. Таксама на вежу нельга праносіць нічога шклянога. Затым — яшчэ хвілін пяцьдзесят да касу і ліфта, які завязе нас на сярэдзіну вежы. Білеты на вежу не танныя. Калі хочаш на самы верх ліфтом — 13 еўра (моладзі 9.90). Калі ідзеш да сярэдзіны пехам, а ўжо адтуль на ліфце — 9.50 дарослым, 7 еўра для моладзі.

Парыж сапраўды агромністы. А яшчэ — бельч. У адрозненне, скажам, ад Прагі, дзе ўвесь горад — гэта чырвоная дахоўка, чорныя вежы і пазеляныя купалы храмаў. Калі глядзіш на Парыж зверху, вельмі яркава бачыш Імперыю, самае яе сэрца. Як на далоні — ужо знаёмы нам Нотр-Дам. Вось, злева ад Марсавая поля — Дом інвалідаў, дзе пахаваны Напалеон. Правей — Луўр. Мяркуючы па часе, і

туды, і туды мы ўжо не патрапім. Таму вырашаем не спяшчацца — і затрымацца на вежы падаўжэй. У самым версе (324 метры) месціцца мемарыяльны кабінет Эйфеля. Чалавек, які стварыў такую геніяльную пабудову, відавочна, заслугоўваў такога чароўнага месца для працы!.. Тут жа — прыбяральня (ці сікалі вы хоць раз на такой вышыні?!) і таблічка: «Шаноўнае спадарства! Эйфелева вежа — унікальны манумент. Паважайце гэта. Не малюйце графіці!» У гэты момант табе здаецца, што да гэтага прэс-словаўбоўка ўсе, апроч «Здесь шл Паша» і «Света і Катэ-2009»... На самым версе Эйфелевай вежы нам прыемна пабачыць, сярэд іншых сталіц свету, «Мінск, Беларусь 1836 км» і дзяржаўны сцяжок.

— Давай сфатаграфуемся на самым версе, — праналоўвае карэспандэнт Лабадзенка.

— Абявазкова, толькі б галаву не прадзьмула, — стужка зубамі карэспандэнт Валашын. На вяршыні Эйфелевай вежы вецёр дзьме, як падчас тарнада.

У ГЭТУЮ ВЁСКУ ПАРЫЖСКІЯ ТАКСІСТЫ ЕХАЦЬ АДМАЎЛЯЮЦА!

...Ужо глыбокі вечар, а мы развітаемся з Парыжам... Паўтара на на Парыж — катастрафічна мала!

Аднак цяпер нас чакае Рым. Хуценька збіраем рэчы, вельмі цёпла развітаемся з нашымі суседкамі па пакоі, абяцаем, што пабачымся

і вылікаць — мы ж нават нумар не ведаем!.. Якое ж было нашае здзіўленне і абурэнне, калі праз працу хвілін дзяржаўны прыйшоў і развёў рукі:

— Пардон, мадам і мэсье, але таксісты сюды з Парыжа ехаць адмаўляюцца, кажучь, што дэлека... У гэты момант ірландцы і беларусы выказалі кожны па-свойму прыкладна адзін набор пракленаў, прыйшоўшы да выносу, што на Радзіме кожнага з нас такое проста немагчыма.

Што рабіць — бяром валізы і ідзем шукаць таксоўку па мястэчку Рабінзон. Сустрэкаем на вуліцы закаханую паручку і з далікатнымі выбачэннямі просім нам дапамогі. Хлопец тэлефанаваў нейкім сваім знаёмым і праз 5 хвілін ратавальная таксоўка спыняецца ля нас. З 33 еўра — і мы ў аэрапорце. Для справядлівасці трэба сказаць, што 25 еўра заплаціў Джэры, бо ехаў ночыць у гатэль пры аэрапор-

Жайнер Французскага легіяна пільнуе турыстаў.

це. Так што на долю карэспандэнтаў «Звязды» засталася ўсёго 8 еўра — не так і шмат, каб выбрацца з такой прыгоды!..

— Джэры, стары, мілая Салі, гэта вам прэзент, — працягнулі карэспандэнты «Звязды» ірландцам пляшчу старадаўняга беларускага напюю крпінку. — І трэба абавязкова сустрэцца ў нашым Мінску ці вашым Дубліне.

І вось у тры гадзіны ночы мы ў парыжскім аэрапорце Арлі. Ні дуршчы. Не працуюць бары, крамы і кавярні. Няма людзей, каб спытацца, што і дзе. Толькі ў канцы паверха сустрэкаем прыбяральшчыка, які кажа, што да 5 раніцы «ўсе памерлі». Але беларусы голымі рукамі не возьмеш!.. Выцэпаем з сумкі вялікую кансерву равіолі, набудыўшы яе ў Празе. Налавіваем сабе на стопцы старадарожжы самонагоні — і кладемся спаць на лаўцы. Перад гэтым абачліва ставім будзільнік.

...У пяць раніцы голас Аляксандра Рыбака з тэлефонага будзільніка падмыае нас як па шыркуце. Працяраем вочы і ідзем шукаць свой тэрмінал. Знаходзім лёгка — там ужо стаіць чалавек 150... — Увас забраніраваана толькі адная сумка, якая можа важаць не болей за 20 кг, — гаворыць нам дзядзька на рэгістрацыі.

— Чакайце, на сайце сапраўды ішла гаворка пра 20 кг на дваіх, аднак я не бачыў там колькасці сумак!.. — кіпаціцца карэспандэнт Лабадзенка, які купляў квіткі праз інтэрнэт.

— Нічога не ведаю, далповчайце 22 еўра... Стварыцца няма калі — інакш самалёт адляціць без нас. Маюцца каемся, далповчаем — і грузімся ў самалёт. Перад гэтым абшукваюць так, што знаходзяць нават прэзерватыў у кішэні.

Стомленьня прыгодамі, засынаем адрозу ў салоне, не зафіксаваўшы ў свядомасці момант узлёту. Шум наўкол абуджае нас. Самалёт павольна пад'язджае да аэрапорту Сіампіно ў Рыме.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА, Яўген ВАЛОШЫН. Парыж.

Від на Парыж з вяршыні Эйфелевай вежы.

ПРА 1939 год, пра ўз'яднанне Заходняй і Усходняй Беларусі, пра лёс Беларусі і беларускага народа разважае Аляксандр КАВАЛЕНЯ, дырэктар Інстытута гісторыі НАН Беларусі.

— **Атрымаўца, што Захад з'яўляўся «спонсарам нацысцкай Германіі»** — Так, замежны капітал адыграў значную ролю ў аднаўленні ваенна-эканамічнага патэнцыялу Германіі. З 1924 па 1930 год Германія атрымала столькі ж займаў, колькі ЗША за 40 гадоў да Першай сусветнай вайны. Да сярэдзіны 30-х гадоў XX ст. у германскую прамысловасць было ўкладзена 27 млрд марак замежнага капіталу, 70% якога належала амерыканскім фірмам.

Палітычнае кіраўніцтва нацысцкай Германіі рабіла ўпаўнёўня крокі па ўмацаванні сваёй уплывавасці ў знешнепалітычным жыцці. Па-першае, наладжвалася ваенна-палітычнае супрацоўніцтва з найбольш экстрэмісцкімі рэжымі дзеля стварэння блока падтрымкай і паспяховай рэалізацыі агрэсіўных намераў кіраўніцтва. Так, 24 кастрычніка 1936 года падпісваецца пакт аб утварэнні «воі Берлін — Рым», згодна з якім Германія прызнала анексію Абісініі, і абедзве дзяржавы аб'явілі прадзіць агінульную палітычную лінію ў дачыненні да вайны ў Іспаніі. У лістападзе 1936 года Германія і Японія заключылі так званы «Антыкамінтэрнаўскі пакт». Ужо ў верасні 1940 года Германія, Італія і Японія заключылі ў Берліне ваенна-палітычны і эканамічны саюз — «Траіцты пакт» («воі Берлін—Рым—Токія»). У наступным Антыкамінтэрнаўскі блок значна пашырыўся. Да пачатку 1939 года да яго далучыліся Венгрыя і Іспанія, а ў лістападзе 1941 года — Балгарыя, Фінляндыя, Румынія, Сіам, Манчжоў-Го і кіраўніцтва Кітая на чале з Ван Цзіньвэем, а таксама акупаваўчыя гітлераўскія войскі Данія, Славакія і Харватыя. Акрамя аскрэсленых у дагаворы мераў барадчы былі супраць уплыву Камінтэрна, у скаротным дадатку да яго прадугледжвалася абавязальнасць бакоў не аказваць дапамогу СССР, калі ён будзе ў стане вайны з адным з іх уоздэльнікаў.

Заручыўшыся знешнепалітычнай і ўнутрыпалітычнай падтрымкай, германскае кіраўніцтва значна актывізавала палітыку пашырэння «жыццёвых прастораў» для «арыйскай» расы. Германскі фюрэр распачаў рэалізоўваць планы з узядання тэрыторыі, якія былі населеныя ў большасці немцамі. Важным крокам да далейшай мілітарызацыі і ўмацавання уплыву нацыстаў ва ўнутранай і знешняй палітыцы з'яўся ўвод 7 сакавіка 1936 года германскіх войск у Райнскую дэмілітарызаваную вобласць. Развіццём было станаўча ўспрынята большасцю насельніцтва Германіі як факт аднаўлення яе тэрытарыяльнага суверэнітэту. Гітлер ішоў на рызыку, расумючы, што гэты крок, які прагражаў басцеіцы Францыі, можа выклікаць узброенае супраціўленне, тым больш, што судасносны сілаў былі не на карысць Германіі. Аднак французскі ўрад бяздзейнаў. Настроі палітычных апазіцыйных колаў еўрапейцаў

(Працяг. Пачатак у нумары за 15 верасня).

яскрава аскрэслены ў прамове У. Чэрчыля, які ў парламенце вельмі рэзка крытыкаваў дзейнасць англійскага ўрада. Міжнародную палітыку лідару еўрапейскіх краін ён лічыў нікчымнай, бо яна патурала германскім агрэсіўным намерам.

Па ўмовах Лаканарскіх дагавораў Германія не мела права размяшчаць у Рэйнскай вобласці свае войскі і будаваць ваенныя ўмацаванні. Аднак пасля ўводу ў дэмілітарызаваную зону германскіх вайсковых фарміраванняў было распачата актыўнае будаўніцтва сістэмы магутных ваенных ўмацаванняў на мяжы з Францыяй — «Заходняга вала», або «Лініі Зігфрыда», якая цягнулася на 500 км па мяжы з Нідэрландамі, Бельгіяй, Люксембургам, Францыяй і захадзіла ўглыб на 35 — 100 км, там было пабудавана каля 16 тысяч абарончых пунктаў.

— **Вядома, што такі ж лёс напаткаў і Аўстрыю, і Чэхаславакію...** — Бяздзейнасць англійскага і французскага ўрадаў па стрымліванні агрэсіўных намераў Германіі распалівалі агрэсіўныя намеры нацысцкіх лідараў. Гітлераўскія ваенна-палітычныя колы сталі даволі свабодна дзейнічаць у Цэнтральнай і Усходняй Еўропе. Новым актам агрэсіі з'яўся аншлюс Аўстрыі. Перад тым, як здзейсніць гэты крок, Гітлер заручыўся падтрымкай брытанскага ўрада, на чале якога стаў прыхільнік палітыкі «суапакаення» Германіі Н. Чэмберлен. Пад лозунгам аб'яднання земляў, населеных немцамі, 11 сакавіка 1938 года 200-тысячнае германскае войска без супраціўлення захапіла Аўстрыю, а 13 сакавіка было абвешчана пра яе «ўз'яднанне» з Германіяй.

Беспакоранасць агрэсіі натхніла нацыстаў на новыя акты. Фармальнай нагодай для захопу Чэхаславакіі паслужыла германскае патрабаванне адмовіцца ад суверэнітэту над Судзецкай вобласцю, на тэрыторыі якой пражывала нямецкая нацыянальна меншасць. У напружанай сітуацыі, што склалася ўвосень 1938 года, урады Вялікабрытаніі і Францыі заявілі, што яны не збіраюцца ваяваць за Чэхаславакію, і патрабавалі ад апошняй уступак Гітлеру.

Кіраўніцтва Савецкага Саюза ў пісьмовай форме запуліла ўрад Чэхаславакіі ў тым, што з мэтаў спрыяння дзейнасці агрэсіі СССР ураду нават перавысіць меры, што былі прадугледжаны савецка-чэхаславацкім пагадненнем, і аказваць аднабокова дапамогу Чэхаславакіі без Францыі, калі такая просьба паступіць ад чэхаславацкага ўрада. У гэты час Вялікабрытанія і Францыя ўзмацілі націск на кіраўніцтва Чэхаславакіі, патрабуючы прыняць германскія ўмовы і адмовіцца ад пагаднення з Савецкім Саюзам, якое было заключана ў 1935 годзе.

Як відаць, міжнародныя адносіны развіталі ў значнай ступені пад дыктоўку германскага ваенна-палітычнага кіраўніцтва. Германія захапіла палітычную ініцыятыву

Фота прадастаўлена Беларускай дзяржаўнай архівам кінафоталаафондакументаў.

і, абапіраючыся на магутнасць вермахта, якая ўсё ўзрастала, пашырала тэрытарыяльную жыццёвую прастору. Значным крокам стаў падзел Чэхаславакіі. Для прыняцця рашэння на чэшскай праблеме 29 — 30 верасня 1938 года ў Мюнхене была склікана канферэнцыя, у якой прынялі ўдзел А. Гітлер, Н. Чэмберлен, Э. Даладзэ і Б. Мусаліні. Там была канкрэтная размова аб перадачы Германіі часткі тэрыторыі незалежнай краіны. Прычым лідары Германіі, Англіі, Францыі і Італіі прынялі рашэнне аб падзеле Чэхаславакіі без уліку волі і інтарсаў яе народа. Прадстаўнікі Чэхаславакіі сядзелі ў суседнім з падпісанцамі памішанкі і чакалі рашэння. А побач вырашала лёс іх краіны. Дарчы, савецкае кіраўніцтва ўважліва сачыла за развіццём сітуацыі і міраванай якой накіроўвалася на чэхаславацкую мяжу. Ужо 25, 27 і 28 верасня «добраахвотнікі» ўчынілі шэраг узброеных праваакцыяў.

У выніку 1 кастрычніка Чэхаславакія вымушана была наступіць Польшчы Цешынскай вобласцю, дзе пражывала каля 80 тыс. палкаў і 120 тыс. чэхав. Галоўным набыхтам польскага боку з'яўся прамысловы патэнцыял. Прамысловыя прадпрыемствы Цешынскай вобласці вылапалі ў канцы 1938 года каля 41% чыгуны і амаль 47% сталі ад таго, што вылапаліся ў Польшчы.

— **А што адбывалася ў Савецкім Саюзе? — Ад яго крокаў таксама ж шмат чаго залежала...** — У 30-я гады XX стагоддзя Савецкі Саюз паступова набываў уплывовасць у знешнепалітычным жыцці. Ініцыятывы СССР былі накіраваныя на стварэнне сістэмы калектыўнай бяспекі ў Еўропе. Пра гэта сведчыць дзейнасць яго прадстаўнікоў на Жэнеўскай міжнароднай канферэнцыі па разбярэнню дзейнасці якой працягвалася з 1932 па 1935 год з ўдзелам прадстаўнікоў 63 краін. На гэтым форуме Савецкі Саюз настаяў прапанаваў ажыццявіць прыняццё ўсеагульнага і поўнага разбярэння, але гэтыя ініцыятывы не знайшлі падтрымкі ў заходніх дзяржаў. Па ініцыятыве СССР у маі 1935 года былі падпісаны савецка-французскі і савецка-чэхаславацкі пакты

назіцы польскія дыпламаты, абапіраючыся на дэкларацыю аб сяброўстве і ненападзе паміж Германіяй і Польшчай ад 26 студзеня 1934 года, апраўдалі парушэнні націсцкай Германіяй Версальскага і Лаканарскага дагавораў. Каланіяльныя дамаганні Польшчы выклікалі нават заклапочанасць у англійскага ўрада, аб чым паведамляў у Англію пасол Германіі Г. Дзірксэн, які падкрэсліваў, што кіраўніцтва метраполіі ўстрымавае «пратрабаванні» Польшчы ў каланіяльным пытанні, стрымлівае пазітыўнае стаўленне з боку англійскага кіраўніцтва да патрабаванняў Германіі.

Яшчэ да заключэння Мюнхенскага дагавора ў Польшчы ад імя «Саюза сілезкіх паўстанцаў» адбывалася вярбоўка ў «Цешынскі добраахвотніцкі корпус», фарміраванай якой накіроўвалася на чэхаславацкую мяжу. Ужо 25, 27 і 28 верасня «добраахвотнікі» ўчынілі шэраг узброеных праваакцыяў.

У выніку 1 кастрычніка Чэхаславакія вымушана была наступіць Польшчы Цешынскай вобласцю, дзе пражывала каля 80 тыс. палкаў і 120 тыс. чэхав. Галоўным набыхтам польскага боку з'яўся прамысловы патэнцыял. Прамысловыя прадпрыемствы Цешынскай вобласці вылапалі ў канцы 1938 года каля 41% чыгуны і амаль 47% сталі ад таго, што вылапаліся ў Польшчы.

— **А што адбывалася ў Савецкім Саюзе? — Ад яго крокаў таксама ж шмат чаго залежала...** — У 30-я гады XX стагоддзя Савецкі Саюз паступова набываў уплывовасць у знешнепалітычным жыцці. Ініцыятывы СССР былі накіраваныя на стварэнне сістэмы калектыўнай бяспекі ў Еўропе. Пра гэта сведчыць дзейнасць яго прадстаўнікоў на Жэнеўскай міжнароднай канферэнцыі па разбярэнню дзейнасці якой працягвалася з 1932 па 1935 год з ўдзелам прадстаўнікоў 63 краін. На гэтым форуме Савецкі Саюз настаяў прапанаваў ажыццявіць прыняццё ўсеагульнага і поўнага разбярэння, але гэтыя ініцыятывы не знайшлі падтрымкі ў заходніх дзяржаў. Па ініцыятыве СССР у маі 1935 года былі падпісаны савецка-французскі і савецка-чэхаславацкі пакты

ПРА НОВУЮ КНИГУ АНДРЭЯ ФЕДАРЭНкі

Якой вам бацьчына ідэальная кніга для дзяцей і падлеткаў? Думаю, што кожны чытач мае свой вобраз такога выдання, і ўсё ж цяжка памыліцца, называючы агігульня прыкметы. Прыцягальная вокладка, абавязковыя малюнкi, кароткае апісанне зместу кожнага раздзела... Займальна і пажадана забытаная сюжэтная лінія, якая б надавала кнізе аб'ём, не даючы скончыцца раней часу. Час патрэбны, каб уявіць усё самаму, уявіцца ў чужую фантазію, як у сваю ўласную. Як на маю думку, дык ідэальныя — «Рабінзон Круза» і «Палескія рабінзоны», хоць з узрастам іх значнасць для сям'ядасці згасае... І ўсё ж застаецца падвядомае адчуванне, што і сучасных дзеянь, якія выраслі на камп'ютарных гульнях і экранізацыях «Гары Потэра», важна сустраць на сваім кніжным шляху падобнае выданне.

Між тым, менавіта пастаноўка вострых праблем цяперашняга грамадства вылучае «Афганскую шкатулку» Андрэя Федарэнка з шэрагу сённяшняй літаратуры для юнага чытача. Не скарэз, што прыгожае пісьменства, адрасаванае наймалядзейшаму пакаленню чытачоў, апошнім часам ператвараецца ў пісьмо гламурна-казачнае, дзе няма і не можа быць прады жыцця.

Зусім іншы шлях абірае Андрэй Федарэнка. Аповесць, якая дала назву ўсёй кнізе (у ёй змешчана лішч восем аповядаў), прыцягвае ўвагу не толькі дэталювана-прыгодніцкім сюжэтам, які разгортваецца вакол пошуку шкатулкі з каштоўнымі камянямі. Яна запамінаецца прадзіўным адбіткам жыцця, дзе поруч з сяброўствам, дабрывенню, сапраўдным альтуізмам і пацудзівым справядлівасці квітнеюць абывакоўца, цыннізм, хітвецца, прага хуткай нажывы.

Тас сталася, што станаўчымі якасцямі аўтар «Афганскай шкатулкі» надзяліў пераважна дзіцячых персанажаў, а адуоміўні — дарослых. Здаецца, што ён цалкам салідарны з пазіцыяй сваёй маленкай, але ўжо бяздомнай гераіні Вікі, якая прамаўляе: «А вося якраз дарослым я менш за ўсё і веру». І хоць малпа ў фінале аповесці дапамагаюць старэйшым, а тыя ў сваю чаргу здзісьнююць мары дзятвы, адчуванне гэтага недаверу да разумнасці і гарманічнасці «дарослага свету» не знікае і на апошніх старонках кнігі.

Аповесць узятае зусім не дзіцячыя праблемы і, думаю, з цікавасцю будзе прачытана дарослым чытачом. Апошнім раю звярнуць увагу на апавяданне «Цунгванг», якое асабіста мне ў гэтым зборніку здабалася ліч не найбольш. Тамніцца, закладзеная ў яго сюжэтную лінію, трымаецца на рашэнні шахматнай задчы... Пэўным чынам гэты твор пераклікаецца з «Афганскай шкатулкай» — сваёй спецыфічнай падзеленасцю на чорна-белыя зоны, з якіх і напраўду складаецца наша з вамі жыццё.

Ганна КІСЛІЦІНА.

Лячыцца атлусценне можна пры дапамозе эндаскопа

Урачы эндаскапічнага кабінета б гарадской клінічнай балыніцы Мінска асвоілі новы метад лячэння атлусцення. Першай пацыенткай стала жанчына 48 гадоў. Уся маніпуляцыя заняла 20 хвілін, расказалі ў медыцынскай установе.

Як патлумачыў урач-эндаскапіст Дзмітрый Сінкевіч, сутнасць метаду ў тым, што хвораму з дапамогай эндаскапічнага знопа пад нарказам у страўнік увадзіцца спецыяльны балон, які пасля напунаецца паветрам. Такім чынам, ён запальвае частку прасторы ў страўніку, і з-за таго, што месца ў ім становіцца менш, пацыент насычаецца меншым аб'ёмам ежы і ў выніку худзея. Як прабіла, пасля шасці месяцаў з дапамогай таго ж знопа з балона забіраюць паветра і выдзягаюць яго.

Балон будзе знаходзіцца ў страўніку жанчыны 6 месяцаў. За гэты час яна можа пахудзець на 10—25 кг. Аднак увесь час, пакуль балон знаходзіцца ў страўніку, неабходна прытрымлівацца спецыяльнай дыеты. У прыватнасці, нельга піць газаваныя напоі, а ежу трэба старанна перажываць, падкрэсліў урач.

У гагата метаду няма лабочных эфектаў, аднак прымяняць яго будучь далёка не ва ўсіх выпадках, а толькі ў дачыненні да пацыентаў з вялікай ступенню атлусцення, якое лагражае жыццю чалавека.

Як адзначыў Дзмітрый Сінкевіч, 6 балыніцы Мінска пакуль адзіная ў Беларусі, дзе прымяняецца падобны метад лячэння атлусцення. Для гэтых мэтаў беларускія урачы выкарыстоўваюць балоны французскай вытворчасці, якія напунаюцца паветрам. У Расіі, напрыклад, балоны запальваюцца вадой, што не вельмі зручна як для ўрача, так і для самога пацыента.

Штогод абследаванае ў эндаскапічным кабінете 6 балыніцы, які займае цэлае аддзяленне і абсталявана самай сучаснай тэхнікай, праходзяць да 6 тыс. пацыентаў, у тым ліку замежнікаў.

Вольга ШВАЙКО, БЕЛТА.

Згубленую заліковую кніжку № 088089, выданаю на імя студэнта Беларускага агра-тэхнічнага ўніверсітэта Валыца Аляксандра Мечыслававіча, лічыць несапраўднай.

«ЯК ПАБУДУ З ЧУЖОЙ ЖОНКАЙ, ДЫК ЛЕПЕЙ ПАЧЫНАЮ ЦАНЫЦЬ І КАХАЦЬ СВАЮ»

«Белая вежа-2009» — крызіс сусветны альбо ўласны?

Апусцілася заслона чарговага военскага фестывалю, і засталася шкадаванне... Не толькі ад таго, што тэатральны фест скончыўся, але найбольш таго, што фестываль становіцца больш сімплы на адкрыцц, што ўзрушэнні, на прывычную ўжо асаду ад сапраўднага мастацтва. У кулуарах фестывалю не раз давялося пацуць, што фест за апошняга гады значна здаў свае пазіцыі. Калі раней над будынкам Брэсцкага тэатра ў дні свята ўздымалі да трыццаці сцягоў па колькасці краін-удзельніц, то сёлета — толькі дзвесць. Ды сутнасць нават не ў лічбах. Зразумела, фінансавыя крызіс паўплываў і на бюджэт брэсцкага фестывалю, і на магчымасці замежных паездак асобных тэатраў. Але ж ад штогадовага агляду глядчак чакае нечага такога, ад чаго можа захапіць дух. Брэсцкі тэатр памятае пастаноўку «Князя Вітаўта» Купалаўскага тэатра і «Рычарда III» «Вольнай сіцыні» каля сцен Каманецкай вежы, якая і дала назву фесту. Глядчак, удзельнічаюч, загадвае, як на адным дыханні «глытаць» вільнюскага «Іванова» Алгірдаса Латэнса (апошні за свой спектакль забраў тэатр Гран-прэ), «Шыньель» па Гоголю сафіскага тэатра «Крэда», купалаўскага «Стомагна д'Ігла» па песе Кавалёва, пастаноўку рыжскага тэатра, зробленую рэжысёрам Ліцкіном «Дзміт Пінф. Маленкі пегінер». Я ўспамінаю: загавары сёння са сцены з нашым глядачом пра пазалатаны вільнюскі спектакль Незалежнага тэатра «Майстар-клас» з бліскучай Ніэле Нармантайтэ ў галоўнай ролі, — зала ўзвараецца апладысентамі. А спектакль тэатра Лява Эрэнбурга з С.-Пецярбурга «На дне» выклікаў дзяміятральна супрацьпалыгя меркаванні. Крытыкі ледзь не пабілі падчас абмеркавання. Ужо тры гады мінула, а помніцца...

Цяпер такіх няма. А хочацца. Бо, як вядома, да добрага хутка прывыкае, і калі гады запар частавалі вельмі добрым мастацтвам, то сярэдняя і нават крыху больш чым сярэдняя, ужо не ўзрушае. Можна ганарыцца тым, што знакамцы маскоўска тэатрал Алег Півавараў назваў брэсцкі фестываль не еўра-стандартам, а аглядам сапраўднага мастацтва. Гэта абавязвае трымаць марку, а не сключвацца сапраўды да нейкага стандарту.

Грэх сказаць, што на апошній, чатырнаццатый, «Вежы» зусім не было сапраўднага мастацтва. На маскоўска тэатры ў нас квітка разбіраюцца за адзін дзень, бо чакаюць шулу, адрыццую, ну хоць бы добрага тэатра. Такі тэатр прадманстраваў тэатральны цэнтр ім Усваля Меерхоўскага з Масквы. Ён прывёз першую частку музычнай трылогіі «Гогаль. Вечны» наводзе вядомага тэатра Гогалі «Майская ноч, або Талепніца». Жанр спектакля вызначаны як «саундрама», што азначае сінтэз драматычнага і музычнага мастацтваў. І сінтэз аказвае ўдалым. Спецыяльна напісаная да пастаноўкі музыка заснавана на класічных і этнічных музычных канструкцыях, а таксама на опернай і рок-музыцы. Усё было натуральна і прадзіва, сапраўдна гогалеўска фантазмагорыя з вядзьмамі і русалкамі, з крыкамі,

галёкнем, з песнямі і танцамі, са спевамі птушак і сабахым брэхам, якая ў сваю чаргу стала фонам дзеяння, што разгорталася на сцэне. У цэнтры спектакля — гісторыя каханна вяховых хлопца і дзяўчыны. Але акрамя гэтага многа сюжэтаў, якія плаўна перацякаюць адны ў другі з дапамогай проста фантастычнай музыкі. Дзіўнае музычнае спалучэнне фантэлю, року, класікі дэзавяе асобныя кавалкі з вядомага са школы Гогалі класіку ў адно цэлае, незвычайнае, чароўнае, што прымушвае глядча сядзець літаральна вырачыўшы вочы і глядзець на сцэну. Рэжысёр Уладзімір Панковіч і тэатральнай трупе ўдалося трымаць глядча ад першай хвіліны да апошняй. Нічога незвычайнага, як сказала адна глядчачка з суседняга рада, Гогаль, ён і ў Афрыцы Гогаль. Але ў тым і фокус, што з гэтага Гогалі нельга было пайці. Чаго не скажаў пра іншыя спектаклі, у тым ліку і на гоголеўскіх творах. Цалкам натуральна выглядае і рашэнне журы прысудзіць масквічам галоўную ўзнагароду фестывалю.

Маскоўскае ж «Панчак» асабіста мяне расчаравала. Вельмі многа абяцала імя Нічы Садуру ў афішы, якая напісала свой варыянт п'есы паводле гоголеўскага «Вія». Асабіста майму ўспрыманню напрыкладдзі проста перахадзіла адна асяцяныя: маскоўскія газеты вельмі часта называюць панчаквай вядомага палітыка Юлію Цімашчуку. Але спектакль Маскоўскага абласнога драматычнага тэатра імя Астроўскага расставіў усё па сваім месцах і паказаў звычайныя, традыцыйныя тэатральныя прадукт. Такі спектакль, відаць, быў бы карысны лаідакаватым школьнікам, якія лянюцца прачытаць «Вія» на хрэстаматыі. Твор пераказаны даволі падрабозна, аздоблены сучаснымі спецефектамі накташт кіношны. Вядзьмаў лётуюць па сцэне, а цэла мёртвай панчаквай падсвечваюць халодным блакітным святлом. Але сучасныя тынэйджары бачылі і не такое па тэлевізары. Яну не некаторыя дарослыя пакаліды залу пасля антракту, бо ўсё і так было зразумела. Здаецца, і ядронная работа, але не захапіла.

Прыкладна такія ж пацудзі ахвіліны і на праглядзе «Жаніку» Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Горкага. Мінчане адкрывалі фестываль, таму чакалася ад іх нешта асаблівае, такое, за што, паводле слоў маскоўскага крытыка Рымы Крчатавай, можна запаніцца не словам, а душой... Спектакль мае і свае набыткі. Добра вымаляваны вобраз галоўнай гераіні Агафры Ціханавіч, шудоўна іграе Сяргей Чэкерс, цікава выглядае работа Аляксандра Ждановіча ў ролі аднаго з жанікуў. Парадокс, але кожны паасобку іграе як быццам бы ядронна, а разам атрымоўваецца нейкая схематычнасць, павярхоўнасць.

Пастановак на творы Мікалая Гогалі давалі многа, сёлетні фест быў прысвечаны 200-гадоваму юбілею з дня нараджэння пісьменніка. Але «Вежа-2009» не спрэс складалася з класікі. На тры брэсцкіх сцэнах паказалі і сучасны тэатральны прадукт.

Браўштатнае многага чакалі ад літоўскага рэжысёра Алгірдаса Латэнса, ён двойчы забіраў на гэтым

фэсце Гран-прэ. Што сёлета чаканні былі падманутыя, здаецца, не скажаш. Але не скажаш таксама, што спектакль спадабаўся. Засталося дзіўнае адчуванне, што пастаноўчыкі залезлі так глыбока ў душу, у пацудзі, куды лазіць не трэба. «Могілавы клуб» — так называецца работа Дзяржаўнага моладзевача тэатра Літвы. Сюжэт вельмі просты. Тры жанчыны сярэдняга ўзросту надаюцца пахаваўлі мужоў. Яны збіраюцца разам, пюць гарбаты, гутараць пра жыццё. Спектакль — гэта тры гадзіны дзіялогі і маналогі, з якіх паўстае гісторыя кожнай жанчыны. Адна з іх носіць жалобу і не ўяўляе існавання далей без каханна мужа, другая спадзяецца знайсці новага спадарожніка жыцця, трэцяя проста не ведае, як жыць далей. Але ў кожнай ісць сваё абістае, што нельга агляць ні пры якіх абставінах. Тут атрымалася надварот. Відца таму ўзгадана Рыма Крчатава так рэзка выказалася наконт «Могілава клуб»: «Мне стала крыўдна за такога рэжысёра, як Латэнса. У яго спектаклях мы прывыклі бачыць інтэлектуальнасць, чуласць, вытанчанасць. «Могілавы клуб» мяне непрыемна ўразіў, вельмі тонкую трагікамедыю рэжысёр умудрыўся паставіць у даволі грубай манеры: ён прымоўці стальных жанчын распрагнаў на сцэне, надзяліў сваіх герою нахабнасцю і бессаромнасцю».

І калі пра літоўскі спектакль сапраўды можна спрачацца, то львоўскі тэатр «Уваскрэсненне» расчароваў у канец. Так многа абяцала афіша з загадкавым вызначэннем жанру «інтэгральны стрыптыз», так добра помнілі тэатр нашы глядчак, за вільчын спектакль, у 2007 годзе ён заваяваў Гран-прэ, так інтрыгуюча яны напісалі ў анаталыі, што і пастаноўка б'е рэкорды папулярнасці і ў Еўропе заваявала прэстыжыя прэміі, што мы набралі многа паветра... А потым моцна выдыхнулі: тым горш для Еўропы. Тэатр, спяховы ў вільчын паказах, аказваўся бездапаможным на сцэне. Для студэнцкага, ну лішч самадзейнага тэатра рай-цэнтра такая пастаноўка, які кажуць, куды ні шпа. А для прафесійнай трупы, якая прэтындзе на ўдзел у парадзе мастацтва, проста слаба. Ненармаўтыяна лексіка, непрыстойныя жарты — мы гэта бачылі ў тэлевізары, на вуліцы. Рэжысёр хоць даваець да нас, што паказвае жыццё без прыўраса, а глядчак не верыць. Людзі пакаліды залу на працягу ўсяго спектакля. Галасаванне нагамі — самая яркая ацэнка работы тэатра. Не ўпаўнілі, не зацікавілі, не зачалі. Сюжэт пастаноўкі нескладаны: маладыя мужчыны,

Вулічна пастаноўка Брэсцкага акадэмічнага драматычнага тэатра «Мара пра Дон Кіхота».

што засталіся па розных прычынах без працы, знайшлі абвестку ў газете пра тое, што набіраецца група стрыптызэраў-мужчын. Вось яны і спрабуюць ператварыцца з прырыбальчыкаў, якімі часова працуюць, у стрыптызэраў. Дзеянне доўжыцца тры гадзіны. І за тры гадзіны — адзін эпізод, які можа хоць крышачку расчуліць глядча: адзін з героюў па тэлефоне размаўляе з малым сынам і тлумачыць яму, чаму тама ўвазьяе ў такі сумнейны праект. Прычына — безграшч. Тэма блізкая і зразумелая грамадзяніну любой краіны. Але ж гэта не нагода, каб везці на фестываль слабы спектакль.

Крызісы, як вядома, бываюць і часовымі. Здараецца, які становіцца стымулам для далейшага развіцця. Можна, папярвіцца, акрые «Вежа». Усё ж такі яна стала значнай падзеяй ў тэатральным жыцці не толькі нашай краіны. Апістычна выгладзе вядома Глевавава, заслужанага дзеяча мастацтваў Расіі, якой усё ж знайшоў нагоду пахваліць некаторыя спектаклі сёлетняга фестывалю. Сярод іх і «Рэвізор» Гомельскага абласнога драматычнага тэатра. Кажуць, што Мікалай І, калі першы раз угледзеў «Рэвізор» Гогалі, сказаў: «Дагталася ўсім, асабіста мне». Добра было б, каб сучасныя чыноўнікі, бюракраты паглядзелі гомельскую трактоўку «Рэвізора». Можна, аб чым і задумаліся б. Сур'ёзна крытыка адначальна таксама добрым словам і незвычайно для Брэсцкага акадэмічнага драматычнага тэатра вільчуную пастаноўку «Мара пра Дон Кіхота». Спраба ўдалася. Дык можа і варта пачынаць пераадоўваць крызіс «Вежы» з добрых айчынных работ? Свае заўсёды бліжэй. Як казаў адзін з класікаў марксізму жартам: «Як будзе з чужой жонкай, ды лепей пачынаюць цаніць і кахаць сваю». А можа і не жартам.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ЧЬЯ МАШЫНА? ЧЫЙ ТАВАР?

Памежнікі і міліцыянеры каля в. Дубок Маларызскага раёна выяшлі на аўтамашыны «Фольксваген-Пасат», пры якой нікога не было.

У саляне ляжалі вопратка і замкі ў дзверы. Тавару набралася больш чым на 50 млн. рублёў. Цяпер шукаюць гаспадара аўтамашыны.

Прымаць участне ў аўкцыоне могуць толькі юрыдычныя і аіндывдуальныя прадпрыемствы. Арганізатар аўкцыона: ГП «Гродненскі цэнтр недвжымасці». Пры оформленні заявленія жаляючы прыняць участне ў аўкцыоне прадстав

Хто што скажаў учора...

Юрый ГЛАДКОВ,
начальнік упраўлення агульнай сярэдняй адукацыі Міністэрства адукацыі — пра тое, што беларускія старшакласнікі могуць атрымаць правы катэгорыі «В» у час праходжання ВВК:

— Цяпер штогод больш трыццаці юнакоў і дзяўчат выкарыстоўваюць гэту магчымасць і авалодаюць тэхнікай кіравання аўтамабілем. Сучасная школа і вучэбна-вытворчыя камбінацы даюць магчымасць выпускнікам вывучыць тэхнічны характарыстыкі транспартнага сродку, выкарыстоўваюць камп'ютарную базу для трэніровак, а таксама аўтадромы для атрымання практычных навыкаў кіравання аўтамабілем. Безумоўна, выпускнікі школы, якому яшчэ няма 18 гадоў, не могуць атрымаць у ДАІ правы, але ў ВВК навучэнцы здаюць унутраны экзамен. Як толькі юнаку ці дзяўчыне споўніцца 18 гадоў, яны маюць права здаць экзамены ў ДАІ і атрымаць магчымасць вадзіць аўтамабіль.

Іосіф БУРАЧЭУСКІ,
вядучы супрацоўнік НДІ харчовай і біятэхналагічнай прамысловасці РФ — пра тое, ці ўдасца вучоным нарэшце стварыць бесплахмельную гарэлку:

— Стварыць бесплахмельную гарэлку немагчыма! Любыя дабаўкі ў гэты напой ствараюць толькі разнастайнасць смакавых адценняў для таго, каб ён лёгка піўся. Спінт, якім бы ён ні быў вычышчаны, усё роўна наносіць шкоду арганізму. У першую чаргу найбольш цяжкі адсутнасць пахмелля на прыкладна залёжыць ад колькасці выпітага, а бесплахмельная гарэлка — гэта ілюзія. Варта толькі «перавыканаць» сваю дзяржаўную «меру» — галаўны боль вам забяспечаны, нават ад самых прывячэных гатункаў.

Ніна КЕКУХ,
старшыня ГА «Сацыяльная практыка» (Гомель) — пра тое, чаму ў Гомелі стварылі групы самадапамогі пажылых людзей:

— Гомельская група самадапамогі пажылых людзей — першая ў Беларусі. Калі каротка ахарактарызаваць такую форму аб'яднання пенсіянераў, то гэта — гутарковы кружок. Група самадапамогі самастойна вызначае тэматыку сваёй дзейнасці, а ад членаў патрабуюць актыўнае супрацоўніцтва. Мэты гэтых гурткоў — дапамагчы самім сабе, знаходзячыся ў крузе людзей з аналагічнымі праблемамі, знайсці падтрымку ў пераадоленні цяжкасцяў, пазбаўіцца ад стану сацыяльнай ізаляцыі, а таксама навучыцца ўпэўненым зносінам з людзьмі-прафесіяналамі (напрыклад, з урачам). Група самадапамогі заснаваны на прынцыпах добраахвотнага ўдзелу, роўных правоў жонкага, у прыватнасці.

«Зялёны ўнёсак» школьнікаў роднай зямлі

Больш за 10 тысяч дрэў і 2 тысячы кустоў высаджана навуачнікамі агульнаадукацыйных школ краіны ў рамках агульнарэспубліканскай акцыі па пасадцы дрэў і алей, прысвечаных Году роднай зямлі «Квітнея, мая Беларусь».

Гэтая акцыя, арганізаваная Міністэрствам прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя і адукацыі пры падтрымцы Міністэрства адукацыі, адылася больш чым у 3,5 тысячы агульнаадукацыйных школ.

Напрыклад, у Брэсцкай вобласці высаджана 450 дрэў, закладена 27 алей, у Мінскай — каля 700 дрэў і закладзена 72 алей, пры гэтым пасадка дрэў прайшла з удзелам усіх школ Салігорска і Салігорскага раёна. Акцыя па пасадцы алей найлепш была арганізавана ў Віцебскай вобласці, дзе сіламі амаль 20 тысяч навуачнікаў высаджана больш за 8,2 тысячы дрэў і 2 тысячы кустоў. Самымі актыўнымі былі вучні з Віцебскага, Аршанскага, Гарадоцкага, Чашніцкага і Дубровенскага раёнаў.

Сяргей РАСОЛКА.

Погляд

Новы праект рыхтуе да паказу глядачам канал СТБ. Паказ дакументальнага фільма «Гарачая восень 39-га» прымеркаваны да гістарычнай даты — 17 верасня 1939 года, дня

«ГАРАЧУЮ ВОСЕНЬ 39-га» ПАКАЖУЦЬ У ВЕРАСНІ 2009-га...

ўз'яднання Заходняй Беларусі з БССР. Падрыхтаваная ў дзюх частках, стужка распавядае пра падзеі, якія адбыліся на тэрыторыі Беларусі перад пачаткам Вялікай Айчыннай вайны, а таксама пра сітуацыю ў міжнароднай палітыцы ў другой палове 30-х гадоў.

У фільме былі выкарыстаныя ўнікальныя архіўныя дакументы, кіна- і фотаматэрыялы, успаміны ўдзельнікаў і сведцаў падзей, каментары беларускіх і польскіх гісторыкаў.

— Тэма, якой прысвечаны гэты фільм, вельмі далікатная, — расказала «Звяздзе» адміністратар праекта Ганна ШАСЦІТКА. — Таму што кожны бок меў сваю праўду, у нас і ў палкаў і да сёння свая асабістая думка на гэты конт.

што не заўважылі нас...
Прыкладна васьмь гадоў таму Ганна Шасцітка ўдзельнічала ў конкурсе «Жанчына года» ў якасці пераможцы.

ДВА БЕРАГІ АДНОЙ РАКІ

Рыжскі мірны дагавор у 1921 годзе падзяліў нашу краіну на дзве часткі. Палова тэрыторыі сучаснай «сінвякоў» адышла пад Польшчу, палова — пад Расію. Толькі ў 1939-м былі залучаны Заходняя і Усходняя Беларусь... Вікторыя Ігнаціўна ЛІПНІЦКАЯ ўсё жыццё пражыла ў вёсцы Волма Дзяржынскага раёна. Якраз тут праходзіла польска-савецкая мяжа. Сёння Вікторыя Ігнаціўна ўспамінае тую далёкія гады.

— Пры палыхах зарплатаў таксама не было, жылі са свайго. А ў таткі майго яшчэ конь быў, то настаўніка куды завязе — той залічыць, то яшчэ каго. У бацькоў дзесяць гектараў зямлі было. Гэта зараз дзеці то ў тэлевізары, то ў камп'ютары — а мы прыйшлі са школы, зрабілі-незрабілі ўрокі, мамка вядзе нас у поле. У сям'і было пяцёра дзяцей: тры дзеўкі і два хлопцы. То ямень палочы, то лён. А потым эжаць гэты ўсё. Дзесяць гектараў — праба была добра папрацаваць. Прыездзем на поле і жнём, а гарачыня такая! Ой-ой! Таксама ў полі пасівлі кароў, і нармальна яшчэ, калі добрае надвор'е, а калі дождж, дык думаеш: «Хутчэй бы той вечар!»

— Бацькі! Калі дзеці не хочуць вас слухацца, выкарыстоўвайце гэты артыкул у якасці страшэннага! Ну, ці лепш няхай ваўшы бацькі ды бабулі-дзядзюлі раскажуць ім пра сваё дзяцінства! (Аўт.)

— Мясцовы пан, пан Капылінскі, трымаў за сабой лес. Калі ласка, ідзіце збіраць ягады і грыбы, але трэба ўзяць квочкач — якую норму набіраць і прынесці пану. Мы няк з суседскімі хлопцамі пайшлі ў ягады ды не бралі гэтага квочкача. А ў пана была два сыны, Збышак і Лешак, якія на лета сюды прыязджалі. Назбіралі-незбіралі мы гэтых ягад, а чуюм, я на лесе на конях едуць панскія сыны. Мы давай хавацца пад кусты! Добра,

стражніцу. Пан Капылінскі пабег яе ратаваць, дык яго і захапілі адрозу. Капылінскага пасадзілі пад варту, і ён прыслаў ліст, каб мой бацька чым яму дапамог. Мы былі добра знаёмыя, бо мой бацька купляў у яго зямлю. Але бацька нічога не адказаў, баёўся, што і яго пасадзіць.

А быў яшчэ адзін пан Ванковіч, ён паў кая свайго, да яго савецкія салдаты падышлі, пытаюцца, дзе тут пан жыве, той і адказаў, што не ведае. Пазней трошкі мужыкі далі гэтаму пану простае адзенне, хача той і так зусёды быў сціпла апраўнены, пасадзілі на каня і адвезлі да найбліжэйшай станцыі, і той выехаў у Польшчу.

Калі прыйшлі Саветы, адразу пачалі значыцца, бурчыць касцёлы. Гэта ўсё на маім вачэй было. Вырвалі прыдарожныя крыжы. Кажуць, воўты на трактары працуе, дык зачалі гэты крыж і вырылі. Але ніхто не выступіў адкрыта супраць. Толькі між сабой: сурэліся, пагаварылі ды разыйшліся. Што б змянілася ад размоў...

Я вярнуў савецкую дзяржаву, што выгналі Бога з краіны. Гэта галоўная памылка. Бог усё бачыць, і нельга было ісці супраць яго!.. Вось зараз дзяржава зноў прыйшла да Бога, закрываючы хадзіць у царкву, касцёл, але што рабіць з тым пакаленнем, з некалькімі пакаленнямі?..

Пасля мы яшчэ доўга размаўляем. У гаспадыні багатае жыццё за плячымі, і ёсць што раскажаць. Але ўсё ж галоўнае, што чуюцца праз усё размова: «Трэба жыць з Богам — і ўсё будзе добра...».

Дзякуй, Вікторыя Ігнаціўна, доўгіх вам гадоў жыцця!

Ілья ЛАПТА.

СЕННЯ

Месяц Маладзік 18 верасня. Месяц у сузор'і Льва.

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дзён
Мінск	6.45	19.23	12.38
Віцебск	6.33	19.13	12.40
Магілёў	6.35	19.13	12.38
Гомель	6.32	19.09	12.37
Брэст	7.00	19.38	12.38
Гродна	7.01	19.38	12.37

Імяніны
Пр. Аляксея, Захара, Івана, Пятра, Яфіма.
К. Камілі, Людмілы, Эдзіты, Карнеля.

НАДВОР'Е на зяўтра

Геамагнітныя ўзрушэнні

Віцебск	Мінск	Магілёў
+11...+13°C	+12...+14°C	+11...+13°C
+16...+18°C	+17...+19°C	+16...+18°C

Абазначэнні:
— німа прыкметных геамагнітных узрушэнняў
— невялікія геамагнітныя узрушэнні
— слабая геамагнітная буря

Варшава	Кіев	Рыга
+21...+23°C	+22...+24°C	+16...+18°C
Вільнюс	Масква	С.-Пецярбург
+15...+17°C	+18...+20°C	+13...+15°C

16 верасня

1859 год — у вёсцы Будзкішчына на Палачыне нарадзіўся Браніслаў Ігнацьевіч Эпімах-Шыпіла, вядомы дзеяч беларускай культуры, выдавец, фалькларыст, мовазнавец, літаратуразнавец. Кандыдат гісторыка-філалагічных навук. Збіраў матэрыялы па гісторыі, этнаграфіі, фальклору Беларусі. Ініцыятар стварэння першага беларускага легальнага выдавецтва «Зяліныя сонца і ў наша аконца». У 1927-29 гадах — дырэктар камітэі Інбелкульту па стварэнні спойнік жыццёў беларускай мовы. Перадаў Акадэміі навук БССР асабістую бібліятэку на беларуска-навуцэ (5 тысяч тамоў). Памёр у 1934 годзе.

1745 год — нарадзіўся Міхаіл Кузуаў, рускі паэткаводзец, генерал-фельдмаршал і дыпламат.

«У сонца ёсць адзін недарок: яно не бачыць самога сябе».

Сакрат (470—399 да н.э.), старажытнагрэчаскі філосаф.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Сканворд з 15 верасня. Па гарызанталі: Парнас, Талака, Маур, Раяс, Ода, Эрг, Жарт, Аўтар, Лакаматыў, Уфа, Рэм, Траўлер, Мека, Арэс, Фрак, Артыст, Алні, Нут, Заір, Стэк, Аноа, «Яма», Арктыка, Па вертыкалі: Альтэрнатыва, Аташ, Рэктарат, Нарог, Мулат, Саяны, Сураж, Аферыст, Антарэс, Элада, Тапёр, Стык, Таўр, Эмфаза, Тамерлан, Каніо, Айсберг, Акіра. СУДОКУ: адказы гл. у табліцы.

6	7	4	8	9	3	2	5	1
5	3	9	1	7	2	6	4	8
1	8	2	4	5	6	7	9	3
3	2	7	9	6	1	4	8	5
9	5	8	7	2	4	1	3	6
4	6	1	5	3	8	9	2	7
2	9	6	3	8	7	5	1	4
8	4	5	6	1	9	3	7	2
7	1	3	2	4	5	8	6	9

Антыпільнасьць

Салодкіх сноў!

Верагодна, з гэтым пажаданнем невядомы падшюў да 20-гадовага жыхара вёскі Бабічы Чачэрскага раёна, калі глыбокай ноччу хлопцэ чакаў на аўтавазале ў Гомелі транспарт і заснуў на платформе. Незнаёмец скарыстаўся абставінамі і вызваліў яго кішні ад 400 долараў ЗША і 720 тысяч рублёў. Аднаму махам прыхапіў карткі: банкаўскую і сацыяльна-нага страхаваньня.

У стане алкагольнага ап'янення абчысцілі 36-гадовага жыхара Рагачова, у яго ўкралі 250 тысяч рублёў. 25-гадовага жыхара вёскі Замошша Лельчыцкага раёна таксама скарысталася бездапаможнасцю чалавека падчас сну. Калі 50-гадовы мужчына заснуў у двары дома, яна выцягнула з яго кішні 100 тысяч рублёў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Сканворд + СУДОКУ (15 верасня). Па гарызанталі: Парнас, Талака, Маур, Раяс, Ода, Эрг, Жарт, Аўтар, Лакаматыў, Уфа, Рэм, Траўлер, Мека, Арэс, Фрак, Артыст, Алні, Нут, Заір, Стэк, Аноа, «Яма», Арктыка, Па вертыкалі: Альтэрнатыва, Аташ, Рэктарат, Нарог, Мулат, Саяны, Сураж, Аферыст, Антарэс, Элада, Тапёр, Стык, Таўр, Эмфаза, Тамерлан, Каніо, Айсберг, Акіра. СУДОКУ: адказы гл. у табліцы.

Сканворд + СУДОКУ (15 верасня). Па гарызанталі: Парнас, Талака, Маур, Раяс, Ода, Эрг, Жарт, Аўтар, Лакаматыў, Уфа, Рэм, Траўлер, Мека, Арэс, Фрак, Артыст, Алні, Нут, Заір, Стэк, Аноа, «Яма», Арктыка, Па вертыкалі: Альтэрнатыва, Аташ, Рэктарат, Нарог, Мулат, Саяны, Сураж, Аферыст, Антарэс, Элада, Тапёр, Стык, Таўр, Эмфаза, Тамерлан, Каніо, Айсберг, Акіра. СУДОКУ: адказы гл. у табліцы.

ВАШ ВЫХАД, ПРЫГАЖУНІ!

СОРАК сем фіналістак сёлетага конкурсу «Міс Інтэркантыненталь-2009» ужо прыехалі ў беларускую сталіцу. Некаторыя, як напрыклад, «Міс Пакістан» і ўвогуле — са зламанай нагой. Траўму дзючына атрымала незадоўга да вылету, але як залюбілі ўрачы, да фіналу ўсё будзе ў норме.

У панядзелак дзючат паказалі журналістам. І як адзначыла выканаўчы прадзюсар тэлеканала АНТ Анжэліна МІКУЛЬСКАЯ, нацыянальны аэрапорт «Мінск-2» яшчэ два дні будзе сустрэкаць канкурсантак 38-га міжнароднага конкурсу прыгажосці.

Перш чым распачнуцца рэпетыцыі, дзючат разам з іх камандамі чакае 5-дзённая экскурсія па мясцінах Беларусі, — працягвае спадарыня Мікульская. Яны ўбачаць Белаежскую пущу, Блакітныя азёры, спускацца ў шахты Салігорска, наведваюць музей пад адкрытым небам «Дудуткі». Запланавана наведванне 5 абласных цэнтраў, у іх ліку і Гомель, дзе прыгажуні заваяваюць да хворых дзеткаў з анкалагічнымі захворваннямі.

Падрыхтоўка ж да конкурсу ідзе поўным ходам. Распаўсюдзіўся яшчэ ў саваку, ціпер яна паступова выходзіць на выніковы этап: ідзе мантаж сцэны.

Вельмі цікавым абыяка выхад у купальніках, — расказала рэжысёр-пастаноўшчык Наталія ПЕТУХОВА, якая займаецца арганізацыяй фінальнага шоу. — Плануем упершыню на ўсю сцэну зрабіць вялікі-вялікі вадапад, праз які будуць праходзіць дзючаты...

Усе конкурсы, якія праводзіцца ў свеце, — гэта стварэнне прывабнага іміджу краіны і рэклама краіны з пункту гледжання турыстычнага, — упэўнены спадар Хоміч.

Стаў вядомым і папярэдні спіс журы конкурсу. На сёння ў ім заяўлена 11 прозвішчаў, некаторыя з якіх ужо добра вядомыя беларускаму глядачу. Напрыклад, Дзіма Білан і Аляксандр Рыбак, расійская тэлеведучая Аксана Фёдарова, а таксама ўладальніца тэгула «Міс Беларусь-2008» Волга Хіжанкова.

Прэс-канферэнцыя з удзелам усіх канкурсантак і членаў журы запланавана на 26 верасня. Пакуль жа канкурсанткі выправіліся ў турно па Беларусі, і першым іх прыпынкам стане Гродна.

Ілья ЛАПТА.

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ СА «ЗВЯЗДОЙ»!

ІДЗЕ ПАДПІСКА НА ІV КВАРТАЛ 2009 ГОДА

Індэкс	Індывідуальны	на 1 месяц	на 3 месяцы
63850	(індывідуальны)	10600	31800
63145	(індывідуальныя льготны для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	9990	29970
63858	(ведамасны)	17050	51150
63239	(ведамасныя льготны для ўстаноў Міністэрства культуры, адукацыі і аховы здароўя)	15550	46650

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй псымы. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

http://www.zviazda.by; тэл.факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл.факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.minsk.by